THEMISTOCLI EPISTOLAE

Ex Vetusto Codice Bibliothecæ Vaticanæ nunc primum erutæ, & Latinitate donatæ.

Interprete

IO. MATTHAEO CARYOPHILO

Archiepiscopo Iconiensi.

ROMÆ,

Apud Ludouicum Grignanum. MDCXXVI.

SVPERIORVM PERMISSV.

Imprimatur.
Si videbitur Reuerendiſ. P. Mag. S. P.

A. Epiſcopus Hieracen. Viceſg.

Petente Reuerendiſsimo Sacri Palatij Apoſto[illegible]
Magiſtro haſce Themiſtoclis Epiſtolas diu d[illegible]
deratas legi, neq; in ijs quicquam reperi, qu[illegible]
minus veteris hiſtoriæ, ac rei litterariæ bono
in lucem debeant.

H. Aleander.

Imprimatur;
Fr. Nicolaus Rodulfius Sacri Palatij Apoſt. Mag[illegible]
Ordin. Prad.

ΤΩΙ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΩΙ ΠΑΤΡΙ

ΚΑΙ ΜΕΓΙΣΤΩΙ ΑΡΧΙΕΡΕΙ

ΟΥΡΒΑΝΩΙ

ΤΩΙ ΟΓΔΟΩΙ

ΕΙΜΑΡΤΟ ἄρα Θεμιστοκλῆ δὶς ἀπολέσθαι, ἵνα μὴ καθάπαξ ἀπόλωμαι· ἀλλὰ πάλαι μὲν ἀπολωλὼς βαρβάρῳ ἀφεστήκειν βασιλεῖ, καὶ σολωὴ ἡμιάλωτος τῷ ἑλληνικῷ, καὶ τῇ πατρῴᾳ ἐχρῆτο φωνῇ. καθ' ὁ τῆς δυσυχίας θεραπεύθείσης ἀπολωλὼς οὐκ ἀπόλωλεν. Δεύτερον δὲ ἀπολωλὼς, καὶ ἀμύθητον χρόνον ἐν σκότῳ λαθὼν οὐκ ἀπόλωλεν, ἕως φῶς αἰσθόμενος ὅτι σοῦ μακαριώτατε πατέρ. λαμπρότερός γὰρ ὁ πατὴρ ὁ σὸς αἰσθάνεται, ὁ σολωὴ μὲν ἀμεταβάλλα τῷ πάτρῳ, ὁ φωνῇ κέχρηται τῇ σαυτοῦ. καὶ ἱμείρεται οὐχὶ βασιλεῖ βασιλέων ἀρξαι ἔρξῃ, ἀλλ' ΟΥΡΒΑΝΩΙ ἀρχιερέων ἀρχιερεῖ. Κἀκεῖνῳ μὲν αὐτὸς ὑπισχνεῖτο ὑποκεινόμενος καταδουλώσειν τῷ ἑλλάδα· σοὶ δὲ προσπίπτων ἱκέτης βαρ. καταδουλωθεῖσαν ἀνανακτήσασθαι. ὥστε σε καὶ μουσηγέτιν εἶναι καθ' ἡμᾶς τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας, καὶ τροπαιοῦχον ἱερὸν κῦρ τῆς ἀφορήτου γραικοδυσκολίας. ἔστι δὲ κἀκεῖνο δηλῶσαι. Ὅτε μὲν γὰρ Θεμιστοκλῆς δῶρον ἀνάγκης ἑαυτὸν τῷ βασιλεῖ προσεκλήθη· νῦν δὲ βασιλέως προσκαλουμένου ἀδαδεαμὼν ἀποφεύγεται· Θεμιστοκλῆς ἐγὼ πάλαι βαρβαρίσας τῇ φωνῇ ἐπιστασάμην τῷ βασιλικῷ εὔνοιαν. ὁ δὲ σὸς ΟΥΡΒΑΝΟΝ ἦκω τοσοῦτον εὐδαιμονέστερος, ὅσον ἔξεστι ἀτιτιζοντι σωτηρομοιοῦσθαι ἀρχιερεῖ, καὶ φιλανθρωπίας ὕψιξιν ἔλπιδος δῶρον ἀνάκλητον, καὶ μεγαλοπρεπείας ἀρχιερατικῆς καλλίστοις δωρήμασι θάλπειν.

τῆς ὑμετέρας μακαριότητος
δοῦλος ὁ Ζαπείνος Ιωνίκ.

BEATISS. PATRI

VRBANO VIII

PONT. MAX.

FATALE fuit Themistocli bis perire, semel periret. Sed quando olim perijt, & per tot secula in tenebris latuit, ideirco non perijt. Ad barbarum Regem confugit, graecum tantùm habitum, & Persarum linguæ verba ita enim suam lenando fortunam, cum periisset, non periit. At enim secundo quòd te Pontifice in lucem emersit Pater Beatissime. & illustrior apparet & fulgentior, suo graecanico habitu, ipse lingua facundior. Nec offert se Regi Regum Artaxi, sed VRBANO Episcoporum Episcopo. Illi simul promittebat subjugaturum se Graeciam; tibi prostratus supplicat, vt miseram priscæ libertati restituas. En quo tempore illa nostris temporibus & suarum principem musarum lat, & è profligatissimo statu erecta gloriosum libertatis vindicem agnoscat. illud etiam plurimum differt: quòd olim Themistocles necessitatis donum Regi se obtulit; nòc potentissimo habitu Regibus, qui eum ad se accersebant, apertè aut Ego regiam mihi olim conciliaui benevolentiam, quia Graecam addidici barbaram. Iam vero ad VRBANVM Pontificem tanto felicior venio, quanto est excellentius simplicem esse tantæ maiestati atticissanti, & benignitatis illecebris attrahi donum vltro oblatum, & Pontificalis magnificentiæ quam decentissimis muneribus honestari.

Sanctitatis Tuæ humilis seruus

Io. Matthæus Caryophilus Archiep. Iconiensis.

Θεμιστοκλῆς πέφυγε πατρίδος φθόνον,

Καὶ μητρὸς εὗρε σπλάγχνα γῆς δι' ξίπης.

Πέφυγεν ἀγκὼς, κοὐ φίλους εὗρεν φίλης.

Πέφυγε γυμνὸς, καὶ ξυφὼ εὗρεν νέω.

Καὶ τοῦ δι' μοῖραν εὗρεν δυσχερᾶτέω,

Οὐρβανὸν εὗρεν ἀπθίδος σοφάτερον,

Φίλων τε κεδνῶν ἄνδρα συμπαθέστερον,

Καὶ δωρεαῖσι Ξέρξεω φαάντερον.

THEMISTOCLIS EPISTOLÆ

Argumentum I. Epistolæ.

NARRAT Themistocles, vt multatus ostracismo & patria egressus Delphos cogitaret: Verum Argiuis quibusdam amicis forte obuiam se offerentibus, & eunti vna comitibus, Argos se contulerit, vrbem amicam, & qua ciuem Nicolai patri hospitium diu fuerit. Sed oblatos ab Argiuis honores, & administrationem illius Reip. nolle se ait. De commoratione Themistoclis apud Argos, & fuga, & rebus ab eo gestis meminere Thucydides lib. 1. Diodorus lib. 11. Plutarchus in Themistocle. Ceterum ille breuitate historico rem attingunt: Themistocles ad familiarem scribendo, & lineamentum quodam addendo multum historiæ lucem affert. Ex quo perspicuum videtur, germanas esse, non confictas à posteriore quapiam hasce epistolas. nam & hellenismi antiquitatem redolent, & non facetum atticismum; alioq. in eis styli grauitas, & expressa magnitudo animi, quale eius ingenium describit Thucydides, acre, excelsum, acutum ad excogitandum, ouerriuum ad explicandum, ferundissimum & facundissimum. Aeschylus videtur parta illi tragicus, ad cuius fratrem Aminiam infra extat epistola.

Θεμιστοκλῆς Αἰσχύλῳ.

Ἀπιοῦσι μὲν ἡμῖν εἰς Δελφοὺς κατεῖχεν ἐπιβουλεύσαντες, εἰς ἐν Δελφοὺς ἐφ' ἑαυτὸν ἀθλοφόρους βιασόμενοι. καὶ δὴ ἐν τῇ ὁδῷ διὰ τῶν ἐξ Ἄργους μοι ξένων ἐντυγχάνουσι Νικίας καὶ Μελέαγρος, ὅτι μοι πρὸ πολλοῦ ἀθύμως ἔχοντι ξυνεφάπτης. Καὶ οὕτως ἐκείνοις ὡς ἤδυτο πυνθανομένοις τὰ ἐξεργασμένα, ἐγχθόμενοι μὲν ἐνῴκουν, τὴν πολλὰ ἀθλοφόρους ἐνεκάλουν. ἐπεὶ δὲ ἔγνωσαν, ὅτι ὡς φυ-

Themistocles Æschylo.

ABeuntes quidē Delphos proficisci cogitaueramus, vt vitam illic trāsigeremus quo ad placeret Athenienſibus. Sed in itinere obuiam se obtulerunt Argiui iure hospitalis amicitiæ mihi coniuncti Nicias & Meleager, & qui non multo ante versabatur Athenis Eucrates. ij me circūsistentes de via interrogabant; atq; vt ostracismo fugientem acceperūt, statim quidem ægrè tulerunt, & Athenienſes vehementer inculabant. Vbi vero

φὰς ἀμμημυκατάξειν, παυσάμενοι τοῖς ἀθλιωτάτοις ἐγκαλεῖν, ἐμὲ ἐκάκιζον, καὶ ἀτιμάζοντες μᾶλλον ἑαυτοὺς ἔφασκον, εἰ μὴ ὀλίγῳ ὕστερον ὑπελήφθησαν αὐτοῖ τὸ ἀτύχημα ἡμῶν ἐκδέξασθαι. ἐμαρτύραντο δὲ Νεοκλέα τὸν ἐμὸν πατέρα, ὡς ὀλίγῳ πλεῖον βιώσειεν ἐν Ἄργει· ἐγὼ δὲ ἀμελῶ ἐμαυτὸν ἀγαπήσαντος Ἄργους τε καὶ τοὺς ἐν Ἄργει φίλους. ἐμάχοντο δὲ ἦσαν καὶ ἐπαινῶν ἀθλιωτάτους, ὡς δίκαια τιγόντων ἡμῶν· τελευτῶντες δὲ ἐδέοντο μὴ σφᾶς κατακρίνεσθαι " τῆς ἀτυχίας μόνον δ' ἡμετέρας αἰτίους γεγονέναι, μηδὲ ὑβρίσαι αὐτῶν τὸ ἀτύχημα τῆς ἀπαντήσεως. Νεοκλέα τε πάλιν " φερσφέροντες, καὶ ὡς ἄξιον ἂν πόλει τε τῇ αὐτῇ τῷ πατρὶ καὶ οἴκῳ " αὐβιῶναι. ὥστε ἀπῆγον ἡμᾶς ἔχοντες εἰς Ἄργος εἰσχύλε. Καὶ νῦν ἐν Ἄργει τὸν " φύσιν αἰσπαύσαμεν. Καὶ πολλὰ πάσχομεν " ὅτε ἄρχειν βουλόμενοι ἀργείων, ἀναγκάζουσι γὰρ ὡς παρεσκευάσμενοι, ἢν μὴ ἄρχωμεν, ἡμῖν δὲ ἀρέσκει " μήτε μεγάλοις δοκεῖν ἐμόνον ὅτι ἔβλαψαν ἡμᾶς ταῦτα, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἀρκεῖ αὐτῶν ἐν δέοντι ἀπολελαυκέναι.

" ἴσ. τοῦ τῆς ἐυτ. μόνους τῆς ἡμ. αἰτίους μὴ γεγ.

" ἴσ. φερσφέροντες.

" ἴσ. ἐμβιῶναι.

" ἴσ. τῷ φυγῇ

" ἴσ. ὅτε πολιτεύεσθαι, ὅτε ἄρχ

" ἴσ. μήτε ἄρχειν, μήτε μ.

verolme Delphos tendere cognouerunt, posthabita incusatione Athenienſium me obiurgabant. & ſe quidem aiebāt deſpectui habitos, quos minus idoneos iudicauerim ad calamitatem meam ſubleuandam: & proferebant parentem noſtrū Neoclem, qui longo tempore Argis vitam traduxerit. me vero nullam mei rationem habere, qui Argos & Argi ciues amarem, nec longè aberant à laudandis etiam Athenienſibus, quibus ipſe iuſtas luerem pœnas. Ad extremum ſummis agebant precibus ne cōmitterem, vt ſibi culpæ daretur, ſolos non fuiſſe nobis proſperæ fortunæ auctores; nec afficerem iniuria quod ſibi ſucceſſit, vt in nos inciderint; de Neocle rurſus mentionem facientes; dignumq; aſerentes, vt in vrbe ac domo quam pater incoluit, & ipſe degam. Itaque deducti fuimus Argos. & nunc Aeſchyle in hac vrbe fugę noſtrę terminū ſtatuimus; & multa patimur, quòd Remp. adminiſtrare, aut præeſſe nolumus; cogunt enim nos, pati ſe iniuriam exiſtimantes, ni magiſtratu fungamur. At nobis nec præeſſe libet, nec magnos videri, non cō tantum nomine quod hæc nocuere; ſed quia iam ſatis nobis, quādo res tulit, ijs perfrui licuit.

Argumentum II. Epistolæ.

Admonet Pausaniã Lacedæmoniorum duell de suo Ostracismo, dum ille adhuc potentia floreret & opibus. Quæ timendum, inquit, esse illi, ne in similem fortunam deueniat. Quod etiam euenit. extat infra altera ad eundem Pausaniam epistola, & ad Aristam de infelici rerum eiusdem exitu. Hæc Thucyd. Plutarchus, & Diodorus locis citatis. Ceterum ex his epistolis non modo nulli suspicioni affinis communicatus cum Pausania consilij de prodenda Græcia dignoscitur Themistocles, sed summa eius innocentia & integritate perspicitur: cuius qui & præmonuerit Pausaniam, & ab incepto deterruerit, & iusto demum supplicio affectum pronuntiauerit.

Themistocles Pausaniæ.

Electi sumus Ostracismò ab Athenienſibus Pausania; & nunc Argos habitamus, ne quid incõmodi per nos patiantur Athenienſes; paſſuri enim videbãtur. Quare nulla ego interpoſita mora, neque enim interponi licebat, Athenis exceſſi, & metu eos liberaui. Argiui verò nos ſupra conditionẽ exulum tractant; proq. beneficijs, quibus Athenienſes affecti ſunt, ipſi gratiã referre volunt. Quare nos præeſſe rurſus exercitibus iubent, & vniuerſæ ciuitatis eorum ſuſcipere gubernacula. nec modicum peccant, non permittendo nobis exulare, vt voluere Athenienſes. Me verò & pudor tenet, ne ſtudia corũ minus honorem; & multò magis

Θεμιστοκλῆς Παυσανίᾳ.

Ἐξωστρακισθέντα δὲ Παυσανία ὑπ' Ἀθηναίων, καὶ νῦν ἐν Ἄργει οἰκοῦντα, ὡς μήτι κακὸν ὑφ' ἡμῶν Ἀθηναῖοι πάθοιεν· ἐδόκει γὰρ ὃν πάσχειν. Καὶ ἃ δὴν ἐν μέλλοντι ἐγω, ὥσπερ οὐδὲ ἐξῆν ἐν μέλλοντι, μετὰ τοῦτο ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ ἀπήλυσα ἀυτοὺς τοῦ φόβου. αἰρεῖσθαι δὲ νῦν ὑμᾶς ἐφ' οὓς ἀφικόμην. καὶ οὐκ ἀθυμοῦσι οὐδὲ ἐνθάδε, οὐ τοι ἀμείβεσθαι δίκαιον. ὅθεν καὶ σφᾶς ἀξιοῦσιν ἡμᾶς ἀναλαμβάνειν, καὶ ἡγεμόνας ὅλης ἄρχειν στρατιᾶς. Καὶ οὐ μικρὰ ἀδικοῦσιν οὐκ ἐάσαντες ἡμᾶς φυγαδεῦσαι, ὡς ἠθέλησαν Ἀθηναῖοι. Ἐγω δὲ καὶ αἰσχύνομαι ἀυτοῖς νῦν προσιὼν μὴ δοῦναι, καὶ ἐν μεγάλ-

λον λαβεῖν ἃ δίδοται οὐχ ὑπομένω· ἢ γὰρ ἂν τὰ τοιαῦτα ἐγὼ δικαίως εἰκότως ἂν μὴ ἐξωφρακίσαι δικαίως· καταγνώστως ἂν ἐγγὺς εἶναι, μεταστὰς μὲν ὑπὸ Ἀθηναίων ἀφ' ἧς ἄρχειν ὁρμώμην, ἐξ ἄρχους δ' ὢν ἄρχειν, ὅπ ἄρχειν ἀναγκάζομαι. ἀλλ' ἐμοὶ μὲν ὦ Παυσανία πουθόταν, εἰ κρείσσω ἀβλαβείστως τὴν αὐτοῦ ποιῇ τῇ [1] μεταβάντι ἐς ἄλλην πόλιν ἄρχειν· ὡς ὅπῃ ἂν φύγωμι, πάντῃ μοι φυλάσσεται ἴσον τὸ μὴ εἶναι Ἀθηναίοις ἐμέ. σὲ δ' οὐκ οἶδα ὅπως μάλιστα ὠφελοῦντα, μὴ νῦν μάλιστα σωτηρίας δεῖσθαι, καὶ δεδιέναι περὶ σοῦ. τῇ τε γὰρ ἑλλησπόντου σε ἅπαντος ἄρχειν βασιλέως χεδὸν ἄρχειν ἀκούω, πρὸς δέ σε καὶ τὴν Ἰωνικὴν, καὶ πολὺ ἤδη καὶ μεγάλα βασιλέα τὸν σὸν ἀκούεσθαι ὄνομα. ὥστε οἱ τὰ βέλτιστα βουλόμενοι περὶ σοῦ πολύ σε βουλόμεθα ἂν τῶν νῦν ἐλάσσονα ἔχειν. Καὶ σὺ δὴ ὦ Παυσανία ἄνες τὰς δυσχερείας· καὶ μὴ ἀγνόει, ὅπ ἀτυχοῦσι ὦ Παυσανία τοῖς ἀνθρώποις τὰ ἀτυχήματα βίαιον αἱ δυσφορίαι. Καὶ τοῦτο ἐν πᾶσι μὲν ἀεὶ νενίκηκε ταύτην ἔχειν, μάλιστα δὲ τοῖς ὑπηκόοις τοῖς δήμοις κεφμένοις. δοῦλοι γὰρ τῷ πλήθει ὄντες ὦ Παυσανία ἀρχὴν λαμβάνο-

[1] ἴσ. τὸ μεταβάντι

gis abhorret animus ab accipiendis ijs, quæ dantur. Viderer planè in exilium merito iectus, si his capessendis inhiarem; & ferè damnatione dignus, si depulsus ab Athenienſibus quasi dominandi auidus, fugiam Argos, quia dominari cogor. Cæterum mihi quidem Pausania nullum exhibet negotium, si abnuenti voluntati præferam studiũ, quandoquidem migratione facta in aliena ciuitate viuo: & quocũque aufugero, æquè illud vbiuis obtineo, non esse Athenis. Tuam verò vicem nescio, an dolere nunc potissimum nõ debeamus, ac timere de te, qui magnos facias progressus. Audio enim te totius Hellespontiper penè vsque Bosphorum potiri; quin & Ioniam aggredi; & magni te iam nominis esse apud Regem Persarum. Quare qui tibi maxime cupimus, vellemus te statu esse inferiori. Tu quoque Pausania prosperitati moderare: scitoque secundas res hominibus alere prorsus infortunia. Quod cũ omnes plane semper experiuntur, tum maxime qui popularibus subiacent legibus. Nam famulando plebi magistratum accipimus;

βάνο-

pimus; & adeptos magistratum exagitat eorum inuidia, qui dederunt. Deinde non in eum nos locum restituunt, quo ante magistratum eramus; sed potestatis nimirum suæ periculum facientes, tempestatemq. à fortuna coortam simul excitates, immortalibus exilijs suos duces disperdunt. Quamobrem qui bene agere in ciuitate vult, ab hoc maximè cauere debet. Consule ergo tibi Pausania, ne à præsenti statu magna te mutatio excipiat. Nos enim, vt nunc nos habemus, prosperam fortunam non amplius assectabimur.

βάνομεν, ἄρχοντες δὲ τῆς σὺν ὀλίγοις χοίμεθα. ὅπερ οὐκ ὀλίγοι ἢ αὐτὼ ἡμᾶς δεῖ λύσαι χόλον, ὃν ἢ ἐγὼ πρὸς ἐκείνους ἔχω ἢμῶν. ἀλλὰ δυναμένους τε ἅμα ἢ ἰσχὺν ἐξεπίτηδες ἐγ συλλαμβανόμενοι πρὸς σὲ λῳ τῆς τύχης, εἰς φυγὰς σὲ ἀνάγκης καθίσαντες τοὺς ἄρχοντας. Καὶ δὴ ἅμα ἐν πόλει τοιούτῳ ὄντι σοὶ περὶ τῶν ἄλλων τούτῳ αὐτὶ φιλίας μάλιστα. Σκέψαι οὖν ὅ Παυσανία, ὅπως μὴ σὺ τῆς παρούσης μεγάλης σε ἕξεως μεταβολὴ. Ἡμᾶς μὲν γὰρ ὧδε ἔχοντες οὐκέτι πλέον ἢ τυχὸν ὀλίξομεν.

Argumentum III. Epistolæ.

Amico suo Polygnoto Themistocles, ad quem tres epistolas scribit, animi sui fluctuationem exponit; putabat enim se fortiorem esse ad sufferenda exilij mala. Verum quicquid occurrebat ad prabendum solatium, perspecta, inquit, charissimorum solitudine, impotentiorem reddebat. Postremo vt ad se veniat, multos dolores amici depulsurus, inuitat.

Themistocles Polygnoto S.

CErtè tu Polygnote nostras pugnas nauales, & classis imperium tecum reputans, nostram quoque è patria discessionem forti nos animo ferre existimas. Nos verò abeuntes quidem, cum ob oculos erant

Θεμιστοκλῆς Πολυγνώτῳ χαίρειν.

Ἦ που σύ γε ὦ Πολύγνωτε τὰς ναυμαχίας ἡμῶν καὶ τὰς στρατηγὰς εὐνοϊκῶς αἴρῃ ἐν τῷ σὲ τὴν ἐκ τῆς πατρίδος μετοίκησιν ἡμᾶς γενναίως φέρειν. ἡμεῖς δὲ ἀπιόντες μὲν, ὅτε ἐν ὄψει

ἤχομεν τὰ καταλειπόμενα, θαρσοῦντες [1] αὐτοῖς ἐπιτηδείως ἡμῖν ἐπιτρέψειν τῇ ἀπουσίᾳ. καὶ αὐτοὶ τὰς ναυμαχίας ἐννοούμενοι, καὶ ὅσα ἄλλα τοιαῦτα μέτα μὲν ὁμοία, φόβῳ τοῦ ἡδυπαθείας καὶ ταῦτα διοίσειν. Καὶ οἶδας ὅτι οὐκ ἄχαρι ὀδυρόμενοι μεθιστάμεθα. νῦν δὲ ἡμῖν ὁ χρόνος ὦ Πολύγνωτε, οὐ λήθην ὧν ἀπολείπομεν παρέχει, οὐδὲ συνήθειαν τῶν φυγῶν· ἀλλ' ἡ μὲν φυγὴ κἂν ἦν μὴ μακρὰ ὄντα, τὰ δ' ἀπολειφθέντα ὑπὸ τοῦ χρόνου γίνεται ποθεινότερα. Καὶ οὐ φιλαυτία τίς ἐστιν, ὅτι πολλὰ καὶ ἄλλα ἡδέως ὑπέμεινα ἐγὼ μαχόμενος τοῖς βαρβάροις, καὶ κινδυνεύων· ἀλλ' ὑπὸ τοῦ λογισμοῦ καὶ ταῦτα εὐκαίρια γίγνεται. Δοκῶ γὰρ δὴ καρτερῆσαι καὶ ταῦτα. ὅπως μοι παρὴ ἀπολαύσῃ ἀθλίων. Καὶ ὑπὸ τούτου μᾶλλον ὦ Πολύγνωτε ἐπιδιδόασιν αἱ φροντίδες· οἱ πολλοῖς μὲν ἄλλοις μηδὲ θεαταῖς γενομένοις τῆς περὶ Εὔβοιαν ἢ ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχιῶν ἐνέσται βιοῦν ἐν Ἀθήναις, καὶ ἐκβάλλειν [1] ὡς βούλονται, καὶ καλῶν οἱ δόξῃ· ἡμῖν δὲ τοῖς [1] οὐ καὶ βραχὺ συλλαβομένοις φυλαχθῆναι ταύτην τὴν Ἀθηναίοις τὴν ἐξουσίαν, μόνοις ὕστερ ταύτης, οὐτ'

[1] αὐτῆς

[1] ἴσ. ἐκβαίνειν ὡς βούλονται, καὶ καταλύειν

[1] ἴσ. ἐ βραχὺ.

erant quæ deserebantur, audacius ipsi nobis promittebamus fortiter laturos absentiam. cogitantas enim & ipsi nauales pugnas, & quæcumque similia pertulimus, arbitrabamur hæc quoque nos viriliter toleraturos. Scis porrò nos haud multa vsos lamentatione discedentes. Nunc verò tempus, Polygnote, non adducit nos in obliuionem eorum quæ reliquimus, nec assuetudinem exilij præstat. Sed leue quidem nobis esset non diuturnum exilium; at quæ reliquimus, tempore fiunt optabiliora: nec vlla consolatio est, quod pugnãs ego cum barbaris, & periculis me offerens, multa quoque alia forti animo sustinuerim. Quinimmo cogitatio hæc animum in contrariam trahit partem. Censeo enim hæc me toleraſſe, vt frui mihi liceret Athenis. Ex quo mihi Polygnote augescunt curæ; quòd multis quidem alijs, qui ne spectatores quidem fuere naualium certaminum ad Eubœam & Salaminẽ, fas erit vitam Athenis agere, & abscedere si velint, & diuertere si libuerit: nobis verò tantùm, qui licet minimũ cõtulerimus, auctores tamen cõseruãdę Atheniẽsibus huius facultatis fuimus, nec facultate hac,

nec

nec Athenis potiri datur. Sed eo vocamur nomine, quo inimicissimi libentissimè vrunturr, erules: & nos hoc esse sensu percipimus, orbati vobis mihi amicis, orbati domo & penatibus, vbi victimas ob partam victoriam immolauimus; in aliena regione & ciuitate peregrinantes. & fortasse mortem quoque oppetemus, nondū de exilio reducti. An verò si qua suspicio furora hæc indicasset, tanta in hostes animositate pugnassemus aut inferentem hanc victoriam iactauissemus, si post Medos subeundum erat periculum amittendæ ciuitatis Athenienſium indicio Lacedæmoniorum? siquidē Argiui habēt exorres: & Argiuis, & cuicunque ciuitati bona precari oportet, quando nobis ad omnes præter Athenas aditus patet. Coegit me exilij tanquam furoris impetus verba hæc plena ægritudinis promere. Quo enim beneficio, quove incommodo non afficere nos Athenienſes? aut qua ratione fieri poterit, vt non meminerimus? & verba hæc, cum sese obruletit occasio, non dilabantur? Neque enim si rursus Medi inuadant in Atticam, dubium est quòd in exilio sim, quin esse inglorius nolim; nec propterea certa-

Ἀθηναῖοι μόνοι· ἀλλὰ καὶ
λοιμῷ ἁπάντων ὁ πᾶς ἐχθίστου
ὄντων ἐμοὶ, φυγὴ δὲ
τοῦ τε ὧν οὕνεκ' ἔτλην,
νόμῳ, ἔρημος μὲν οἰκείων
φίλων, ἔρημος δὲ οἴκων καὶ
ἑστίας, ἐφ' οἷς τοι καὶ μέγα
ἄλγος ἐνέπνευσα ἐμοὶ καὶ
ἐστεμμένοι ἀλλοφύλοις γῆς τῆς ἐμῆς
πάλιν. Καίτοι γε ἐγὼ
θανούμενος φυγαδεύομαι
μόνος. Ἢ πολλῷ γ' ἂν ἥμαρ
ἡμῶν ἐχθρῶν πᾶς πόλε-
μίοις, εἰ τοιοῦτόν τις ἐλπὶς
ἦν ἐπιβῆσαι· ἀλλὰ νῦν
ἀνεπίφθονος ἡδονὴ τῶν
ἀνοήτων δὲ τοῖς φίλοις ἐπ-
τὸν πόνον, εἰ μὴ πάσης πανω
ἐμοὶ Λακεδαιμονίοις δὲ οὐκ
ἐν Ἀθηναίοις πόλεως ἐστὶν ὅπου
κόσμου. Ἀργεῖοι γὰρ ἔστιν
ἐξόστους, καὶ Ἀργείοις τὰ
γαθὰ ἐυχεσθαι, καὶ ἄλλῃ τ-
τοῖς καὶ τοῦτ' αὐτῷ, ὥστε
ἅπασιν ἐμοὶ μόνοις ἔξω
Ἀθηνῶν. ἀλλά με γέγηθά γε
καὶ τοῦτο τῶν φυγῆς
ἐστὶ ἐπιτρέπει ἐπεῖν, πάντες
τῶν μανίας. Τί γὰρ Ἀθηναίοις
ἐμοὶ ὠφέλησεν, ἢ δι' ὃν
ἐγκαθὼν ἐφρόνησεν; ἢ τοῦ
ἐξεδιώκομεν, εἰ οὕτω τὸ λό-
γου ἐχρῆν ἐλθεῖν, ἐκφέρ-
σαντας; εἰ γὰρ οἱ Μῆδοι πά-
λιν τῆς Ἀττικῆς ἐπιχείρουσι,
ἀλλ' ἵνα ἐν φυγῇ ἐμοὶ δι-
ξιν ἦσαν, οὐδὲ τῷ μὲ πο-
σῶν ἐπιθόντων τὸν ἐχθρὸν

να ἡγήσομαι. ἀλλ' οὐ μὴ κὴ ναύαρχος ἢ στρατηγὸς ὢν Πολύγνωτε, φυγὰς γε μαχοῦμαι· ἔθ' ἵππάσιμος ὧδε τοῦτο χεῖρον ἄν μοι γένοιτο, οὔτε νῦν χρήσιμος. πολὺ δ' αὖ καὶ ἐπιδοίλιον νεῦν ὑπ' ἐμπειρίας ἄμεινον ἢ πότε μαχητὴς γενέσθαι. Καὶ φυγάδας μὲν ἡμᾶς δυνήσονται ἂν οἱ κάκιστοι Ἀθηναίων ποιῆσαι, κακοὺς δὲ οὐδέποτε. ἴσῃ δὲ ἄρα ἡμᾶς καὶ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς αὐτῶν κολάσουσιν ἀφθόνως, ἧς Ἀθηναίοις ἰσόσαμφον ἐξουσίας. Καὶ ταῦτα μὲν ἐνθυμοῦμαί τε πολλάκις ἡμῖν ἔνεστι, κὴ λόγων πλεφοῦμαι μυρίων, κὴ ἀντιμάχομαι δοκοῦσαις φροντίσιν. ἡ δὲ παροῦσα ἐρημία ἀφνὼ ἀντίκα ἐμβάλλουσα κὴ ἑαυτῆς ποιοῦσα τὸν νοῦν. Καὶ δὴ καὶ ἀπάγει ἡμᾶς τῷ ἰσχυροτέρῳ λογισμῷ. Καὶ οὐδὲ ἀργαῖοι οἱ πλῆθει παρόντες ἡμῖν ἂν ἐφαίνοντο· μὴ ἐρημίαν εἶναι ταῦτα. ἀλλ' ἄδηλα τῷ πλήθει τῶν τοιούτων κὴ ἀπόντων φίλων τε κὴ οἰκείων δοκοῦσα φαίνεσθαι. ἀλλ' οὐ μὲν ἤρρωται ἤδη σοι τὸ θυγάτριον, λῦε παρούσης τῆς κατοχῆς αἰτίαν, ἄφικνοῦ, πολλὰ γὰρ λυπούντων ἡμᾶς ἀφαιρησόμενος. εἰ δὲ ἄπτῃ κατέχει, ταῦτα μὲν λυθῆναι δέχόμεθα.

certamen ad eos pertinere existimabo, qui nihil mali passi sunt. Nam etsi non ero Dux, & classis imperio potens, exul tamen Polygnote pugnabo. Ex quo nequaquam ero deterior vel ad equitandum, vel ad naui vtendum; immò iam experientia firmatus aptior ad pugnam ero, quam antea fuerim, & poterunt quidem nos proijcere in exilium nequissimi Athenienſium, at prauos nunquã facient. Futurum porrò erat, vt nos poteſtatem, quã per nos habent Athenienſes, in noſtris ipſi pœnis ſentiremus. Hæc ſæpè mihi verſantur in animo, & mens mihi plena eſt innumeris cogitationibus, & mihi videor illis repugnare. Cæterum præſens ſolitudo vehementer obſiſtit, auocans, & mentem ad ſe pertrahens, quæ nos etiam abducit à grauiori rationis iudicio. Nec plurimi Argiuorũ, quos habeo præſentes, negabũt hanc eſſe ſolitudinem. nam ſimul cum frequentia illorum ſeſe offert amicorum & neceſſariorum abſentia. At ſi iam tibi filiola valet; quam te detinentem cauſam obtendebas; veni, multis quæ nos mœrore affligunt liberaturus. Siquid verò eſt quod detineat, optamus e medio tolli. Ad hæc

Me-

Megaclem quoque tu præsens, & ego scribens induximus, vt suo aduentu spem nostram aliquando expleat, desinatque promissis tenere.

Argumentum IV. Epistolæ.

Scripserat Autolycus Themistocli, Atheniensis pœnitentia ductos velle eum ab exilio remittere. Themistocles vero consolatorias ait hæc esse verba, non veritatis; eum & iniuriosorum vigeret potentia, & Atheniensium res floruerint. Itaque ærumnarum se commemoratu publica illorum felicitatis monet, vt vera diuinet scribat.

Themistocles Autolyco salutem.

MAllem te Autolyce vera scribere, quàm nobis solatium dare. Dum enim scribis, valde iam pœnitere Atheniensis nostri exilij, videris mihi non vera dicere, sed solatium potius præbere. Nam & qui plebem contra non seducunt, præualent: & multum tempus venit, quo & nihili homines vbi non sint viui; & simul efficiant, vt perspectum fiat, eorum opera esse electos præstantes viros. Nunc verò in publica felicitate latet eorum inertia. At certè mea sunt, per quæ illi latent, & ciuitas secundis rebus gaudet. Vtinam vel

κὴ ἡ πόλις διέσωσεν. ἢ γὰρ ἂν ἡμᾶς ὀνήσειας τὰ ἐν Αθήναις ἀγαθὰ καὶ διὰ κενῆς διέφθαρται, κὴ οἱ δοκῶ μὴ ἐκεῖθεν ἡμῶν εἶναι δικαίως ἀπολελαυκέναι ἀυτὰ ἐξ ὅτου ἐφύγομεν. ἴσως γὰρ ἤδη κὴ ταῦτα ἡμετέρας ἔπεται ἀρχᾶς· κὴ εὖ καθεσθέντα εὖ πορεύεται. Καὶ ἡμᾶς ἴσως ἂν ἑαυτοὺς δικαίως αἰτιοίμεθα, ἀνοίξαντας ὁδὸν τοῖς πράγμασιν εὐρεῖαν, δι' ἧς ἂν οὐκέτι χρήζοιτε ἄρχοντος. Σὺ δὲ ὦ Αυτόλυκε μὴ ὡς ἀυτὸς ἰδίαις μεταμέλεσθαι Αθηναίους, ἀλλ' ὡς ἀυτοῖς ἴχνους ὑπόστειλε ἡμῖν· ἴχνους γὰρ οἶμαι, καθ' ἃν αὐτοὺς ἕξουσιν οἱ παρόντες, οἱ φανερώτεροι ἂν εἶεν τῆς κακίας μὴ φυγόντων ἡμᾶς.

ἡμετέρας

vel audiendo prosperas Athenienſium res lætemur; etſi non videtur eſſe in noſtram rem, vt ex meliori loco ſint ex quo electi fuimus. Fortaſſe enim hic ſtatus pendet ex eo, quem nos fundauimus: & bene conſtitutus, bene progreditur. nec immeritò forſitan nos auctores dixerimus, qui viam rebus amplam aperuimus, in qua non ſit opus duce. Tu porro Autolyce ſcribito nobis de Athenienſibus, non vt ipſe velles, mutaſſe illos conſilium; ſed quo ſint erga nos animo. ſunt autem arbitror, prout eos deflectunt, qui præſentes ſunt. quorum notior eſſet nequitia, ſi non ipſi exularemus.

Argumentum V. Epiſtolæ.

Virtutis & fortunæ parallelis lineis pares Themiſtocles Athenienſis, & Lacædemonius Pauſanias, ille conſilio & militari prudentia bis nauali victoriam à numeroſiſſima Perſarum claſſe reportauit: hic verò Mardonium, qui poſt fugam Xerxis magnas ſecum copias ad ſubiugandam Græciam retinuerat, inſigni victoria fudit ad Plateas. Vterque liberatoris Græciæ titulo dignus. Verum dilabente fortuna Themiſtoclis adhuc florebat Pauſanias. quo tempore Alcetas Themiſtoclis amicus caſum eius deplorans ſolebat dicere: Fortunam deſerto Themiſtocle totam ſe Pauſaniæ dediſſe. Poſtea euerſis Pauſaniæ rebus, & ſumma felicitate in ſummam conuerſa miſeriam, Themiſtocles nondum & ipſe miſerior factus, reuocat Alcetam ad ſui dicti memoriam, & arumnoſiſſimum Pauſaniæ lapſum enarrat. ex quo non modo ſeſe feliciorem, ſed neque omnino conferendum cum illo ait. Sibi enim calamitatis cauſam eſſe virtu-

virtutem, illi dominandi libidinem, & studium proditionis Thucyd. & Diodorus hoc ejus statu.

Themistocles Alcetæ S.

SOlebas Alceta meum defendo exilium, fortunam quoque Pausaniæ beatam vocare. & scripsisti tarpè, fugisse à nobis Deam, sesecq. Pausaniæ tradidisse. Periit vir ille tibi Alceta cum ipsa: evanuit præfectura Helleiponti, quæ tam ampla erat. Defluere opes, & nomen vsque ad aures Regis. & nec vita fundo sepulcra illius prompta fuit. Qui verò Pausaniam summis laudibus extollebant, nunc vel ab ipso proferendo eius nomine abstinent, quasi audientes multis illud malis oppleat. Tu igitur posthac nec beatum Pausaniâ ob amplitudinem prædicabis, nec rerum eius præsentem fugebis exitum. iustas enim & debitas pœnas fuit, & laudo supplicium irrogatum. Quòd si immodicam rerum mutationē cõsideranti vehementer obstupescis, liberabimus te stupore narrantes, quo nos quoque gemitu liberaverit vir quidam isthinc profectus. & mirabis admirare, huiusmodi virum illum

Θεμιστοκλῆς Ἀλκέτᾳ χαίρειν.

Ἐλεύθερος ὁ Ἀλκέτας ἔσο καὶ ἡμῖν ἐπιτίμα τοῖς φεύγουσι πικρότερον τοῦ Παυσανίου τύχου. Καὶ πολλάκις ἐχρῆν σε εἰπεῖν, εἰς οἵους ἀνθρώπους ἐμβὰς ἀπὸ ἀνάγκου ἐστὶν ὁ Παυσανίας. εἰ χρὴ δὲ καὶ τοῦτο εἰπεῖν ὁ Ἀλκέτας. εἶχεν μὲν ἀπὸ τοῦ ἐλευθέρου πρὸς ἐλεύθερον, ἔσχεν δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ, ἢ τὸ ἄρχειν βασιλέως ἐστὶν. ἢ οἱ δὲ ἐφέστασι ἀστοὶ τοῦ πολιτικοῦ ἕνεκεν ἦσαν. οἱ δὲ μέλλοντες δουλεύσειν Παυσανίᾳ, οὐδὲ μέλλοντι ἢ ἐνέχοντες δυσὶ σώμασι ἢ, πολλοῦ σοὶ δεινοπαθοῦντι τοῦτο ἐδόκουν. ὅστις οὖν ἄρχειν μὲν προσείλου τὸ μεγάθους Παυσανίου, νῦν μὲν ἐλευθερῶν ἢ καὶ κρατοφορῶν δίκαιον ἦν σοὶ δὲ τότε, ἢ ὑπομεῖναι ἂν τὸ πραχθέν. Καὶ εἰ σφόδρα ἐνέτυχεν ξυνὶ ἄμεινον ἢ μεῖζον ἢ μεγαλοπρεπὲς ἐνομίζετο, ἀπολλύμενόν σε ἢ ὄντως ἐξεῖναι φάσκοντα εἶναι ἢ ὑπερεπαινοῦντα δὲ ἐμοὶ εἶναι ἐλεύθερον ἢ μὴ τοῦ βασιλέως δοῦλον ζῆν, ἢ μὴ

C ἀπο-

ἀπέλαυσε. Ἐπῴκει Παυσανίᾳ βασιλεῖ τῷ Ἑλλάδα, καὶ Μήδοις ἐφίλει καὶ ἐμιμεῖτο, καὶ ἤχθετο ὅτι ἧττον ἢ τῷ ἔτι τῷ ἑλλάδα ἐλθόντων. Καὶ ἐπεὶ ἐδόκει ἀπολογεῖσθαι τῷ ἐν Πλαταιαῖς ἔργῳ μὴ κακὸς εἶναι, πιστεύεται τὴν ἐφ' Ἑλλησπόντου στρατηγίαν. Καὶ αὐτίκα δὴ τῆς στρατηγίας ἀπολογεῖται τὸ μήδοις, ὅτι οὐδ' ἐν Πλαταιαῖς ἑκὼν ἀγαθὸς ἐγένετο. ποιεῖται δὲ σκήνωμα τοῦ ἔργου ἀντιδίδου τῷ ἑλλάδα αὐτοῖς· καὶ Ἀρταβάζῳ συνετίθετο ἀνταξάπτη[1] βασιλέως δεῖ πῖς πεμφθῆναι ἔθνεσιν· αὐτίς τε βασιλεῖ ταῦτα ἤγγελλεν, καὶ αὐτὸς ἤδη μῆδος ὢν τῇ γνώμῃ, τῷ διαίταις· καὶ οὐδὲ ἡ ἐσθὴς αὐτὸν ἔτι ἕλλησιν ἐποίει. Ταῦτα δὴ, ὡς πυκνὰ αὐτὸς ἴσμεν, ὀλίγα τὰ πρῶτον εἰς Λακεδαιμονίους ἐκόμισεν ἀγγελία. Καὶ αὐτίκα ἐκίνησε μὲν, καίπερ ὀλίγη οὖσα, πλέον δ' οὐδέν. ἐπεὶ δὲ μετεβλήθη[2], ἀπέστη Παυσανίου· ἢ ἀφαιρεθεὶς τὴν ἀρχὴν ἰδιώτης αὖτε τὸ στρατηγοῦ γένει[3]. αὖθις[4] γὰρ εἰς τὴν Ἀσίαν κομισθεὶς, καὶ ὀργῇ ἅμα καὶ ἀμυνῇ τέρων τῷ

[1] Ἴσ. ἀντὶ μεγάλου τινὸς πάπη (ἐκ τῶν δεκαδ.)
[2] Ἴσ. αὖτε πρ
[3] Ἴσ. διεβλήθη, ἀπ. Παυ. ἢ ἀφαιρεθεὶς
[4] Ἴσ. ἄθις τε

illum præcelluisse, & floruisse, multoq. auro abundasse. Vendebat Pausanias Regi Græciã, Medosq. amabat & æmulabatur, & moleste ferebat se Græcum esse, non ex eorum numero, qui ad subigendam Græciam venerant. & quoniam quæ ad Platæas gesserat videbantur eius defensio, quòd frugi esset, concreditur illi præfectura Hellesponti. Quam simul atque accepit, statim se Medis excusabat, quod nec ad Platæas sua sponte virum se præstitisset. & vt opus illud cõpensaret, tradebat ijs Græciã: & iuncto fœdere cum Artabazo) qui amoto Megabate missus est à Rege Satrapa matirimis populis) & ad ipsum Regẽ de his litteras mittebat, & ipse iam Medus erat & animo & viuendi institutis: nec cultus ipsum corporis Græcũ amplius ostendebat. Hæc, vt tu quoque nosti, leuis initio fama pertulit ad Lacedæmonios. & turbauit illa quidem subito, tametsi leuis, sed præterea nihil, at vbi rumor percrebuit, animaduersum est in Pausaniã: & abrogato Magistratu redigitur in ordinem qui dux erat, priuatusq. fit. Statimq. delatus in Asiam, atque ira & se vlciscendi voluntate inflammatus ob Præfecturæ abrogatio-

Thucyd. lib. 1.

tionem aggressus est immanis audaciæ negotia. Clam tamen adhuc agebat, non pudore famæ si non lateret, sed timore ne forte rem non perficeret. Namque peracta machinatione proditionis, e vestigio transiturus palam erat ad Regem. Occultam porro rationem, quam machinatus erat, mittendi litteras, tenuit hanc: quæ illi per aliquod tempus & salutem attulit, & inde perniciem. Nuntium quemq. à Pausania missum Artabazus morti tradebat. Mandabat enim Pausanias; nec minus illi curæ hoc erat, quam aliud quidvis ad proditionem spectans: vt nuntius è medio tolleretur; ne quis vspiam superesset, à quo deferri possent quæ agebâtur. & machina quidem illi hæc de necandis nuntijs ex sententia successit vsque ad tertium & quartum nuntium; in quinto vero latere desijt. Subijt enim timor ministros Pausaniæ; eoq. magis reformidabât munus tabellarij, qui nondum missi erant, quòd regressum ex ijs qui missi erant vidissent neminem. Itaque eum Pausanias iterum vocatus Lacedæmonem petijsset; præsertim

τὴν ἀφάνειαν ὁ Παυσ
σημήνειεν. Ἐπὶ δὲ
μάτου· πρόφα δὲ
ἐφοβεῖτο, μὴ οὐχ
μὴ ἐπ' ἀσπίδος αἰρὴ λαμ
ἀλλὰ φοβούμενος οἱ ἔ
ἀποτυχών. αὐτίκα
σαν σωθῆς τὴν σε
ἔμελλεν ἀναφανδο
φάσθαι σοὶ βα
Τὸ δ' οὖν μηχάνημα
φὴν ἐξεπιτήδευσε τοι
αὐτῷ καταδήλου
δὴ κάλυπτε μὴ ἐπιθ
πω, καὶ αὖθις ἀπέλ
ἄγγελον τὸν αὐτ
τον ὑπὸ Παυσανίου
σῶν πρὸς Ἀρτάβαζ
ἐπέπλει γὰρ δὴ Παυσα
οὐδενὸς ἀμελέστερον
σφαδάσας ἀποστέλλ
ἄγγελον, ὡς μηδεμ
γος σωθείη τῶν ὑπ' αὐ
σφαττομένων. Καὶ ἐν τ
ἔλαχε μὲν ζῶν μὴ παρέ
ἀπολύσας ἀγγέλων τὸ μ
χάσμα ἐπιτηδεύσας τοῦ πόρ
πῳ δὴ ἐπιλανθάνεσθαι ἐδό
κησε. Δείσας γὰρ ἐλάβε
τοὺς ὑπηρετοῦντας τῷ Παυ
σανίᾳ, μὴ κάλλιον τὸ μη
δένα ἀποσφάσαι τῷ πε
μφθέντα φανερὸν ποιή
σειε ἑαυτὸν τοῖς μέλλου
σι ἐξίστασθαι τῶν κίνδυ
νων. Καὶ ἐπὶ τῷδε
πέμπει πλησίας τῶν Δαιδά
λων ἀφίκετο Παυσανίας, ἐν μέλλοντι δὴ ἐκ πάσης ἀπορίας

πρὸς βασιλέα ἀγγέλους, ἔθετον ὁ τελευταῖος τῷ πεμπομένων. καὶ ἐν ᾧ μάλιστα τὸν ἑαυτοῦ ἀπόλλυσθαι[1], καὶ οὐδὲν μαθὼν οὐκ ἀξιῶν ἀπιστεῖν τῷ φόβῳ πιστεύειν, διαμάσσει τὴν σφραγῖδα τοῦ Παυσανίου, ὅπως τύχοι σημήνασθαι φιλικούς. λύσας δὲ τὰς ἐπιστολάς, καὶ τὰ πολλὰ περὶ καταδουλώσεως τῆς Ἑλλήνων, καὶ ἔχαιρον περὶ τῆς ἑαυτοῦ ἀπωλείας ἀναγνούς, φέρων διαδείκνυσι τοῖς ἐφόροις. οἱ δὲ τοῦτο τοῖς γεγράμμασι καὶ τοῖς ἄλλοις κατὰ Παυσανίου λόγοις πιστούμενοι τεκμήριον, ἵνα καὶ γνώμην κατανοῆσαι τὸν ἀληθῆ ἐξεφεύρησαν· καὶ καθίζουσι τὸν ἄνθρωπον ὡς ἱκέτην ἄγοντες εἰς τὸ Ταίναρον, ἄνδρας ἐξ αὐτῶν κρύφα διαστείλαντες. ὡς δὲ ἀφικόμενος ὁ Παυσανίας ἐξήταζέν τε[1] ὑφ' ἧς αἰτίας ἱκέτης γέγονε, δι' ἣν ἄγγελον ὡς τὸν Ἀσίαν ἐπεπόμφει· αὐτίκα ὁ ἄνθρωπος μέχρι μὲν ἑαυτὸν ποιεῖ Παυσανίαν, οὐδὲν παρ' αὐτοῦ θανάτου ποτὲ ἄξιον εἰργάσατο, προὔφερέν τε ὡς ἀπεστάλητο ἀπολούμενος. καὶ τῆς μὲν τοῦ Ἑλλήνων καταδουλώσεως ὀλίγον ἑαυτῷ μέλειν ἔφασκε, οὐδὲ γὰρ νῦν ἐλεύθερον

[1] ἴσ. ἀπώλεσθαι δίμνος

[1] γένοιτο

[1] λαβὼν περιλείψειν

ep accusatus mitteret ad Regem nuntios; extimuit is quem postremum mittebat; & suum animaduertens interitum, indignumque putans, antequam certo sciret, timori credere; exprimit effigiem sigilli Pausaniæ, vt si eum opinio fefellisset; obsignare posset. Resignatis igitur epistolis, cum ibi complura legisset de redigendis in seruitutem Græcis, & postremò additum, de se occidendo; tulit; & ostendit Ephoris. Illi ex litteris, alijsq. contra Pausaniam dictis argumentum ducentes, vt nudam veritatem deprehenderent, hanc viam excogitarunt. Sedere iusserunt hominem more supplicantium in fanum Tænari adductum, viris quibusdam de suorum numero clanculum missis. Vt verò profectus Pausanias ex eo quærebat, cur supplex esset, quem ipse nuntium misisset in Asiam. Illico respondit ille; se innocentiæ suæ testem ipsum habere Pausaniam, quòd nihil vnquam contra eum dignũ morte commisisset: & obijciebat, se mitti ad necem. & de subiugandis quidem Græcis parum se curare aiebat; quòd ne nunc quidem tuto liber esset: prius verò se liberari roga-

ἐον

gabat. At Pausanias & fidem illi de vitanda nece dedit; rogatumque vt quæ sciret, seruaret apud se, erigit, & Lacedæmonem ibat. Sequebantur illum viri, qui nihil non audierant. Quibus Ephori omnes quam citissimè cognitis, dum comprehendere illum volunt, non latuere id præuidentem: sed sese ille proripiens irruit in æneum Chalciœcæ Mineruæ templum; & supplex in quadam domo sedebat, quæ templi erat. Illi muro ostium obstruentes, subiato quoque domus tecto, sine alimonia incluso supplici mortem attulerunt. Cum verò iam efflaturum animam cognouissent, è delubro eduxerunt: & consultabant, darent ne illum ad sepulturam, an non. Hic fuit Alceta exitus felicitatis Pausaniæ. & narraui tibi omnia, quæ didici ab homine Ilote. Nec nostrum exilium erit tibi amplius deflendum. ter enim felices nos, quibus liuor fuit malorum mensura; digniq. fuimus, quos exagitaret inuidia. Nam virtus causa est, cur in hoc statu simus; talemque finem habuerit in administranda Republica nostra prosperitas. At si forte

χαμόναμεν, ἴλεος καὶ μεταμέλεια τὸ πάθος ἀπὸ φθόνου γίνεται, μανθάνων δήπουθεν ὃ Αλκέτας. καὶ τάχα ἂν ἤδη καὶ Αυτολύκῳ ταῦτα ἐπιστέλλοντι πεῖσθείμεθα.

te illis, iam enim humili fortuna sumus, liuor in commiserationem transit, & animum facti pœnitentem; scribito ad nos, si cognoueris Alceta. ita enim fortasse & Autolyco similia scribenti credemus.

Argumentum VI. Epistolæ.

Nicias, & Meleager Argini vsque Cyllenem comitati fuerant Themistoclem, quando admonitus de nouo Athenienſium decreto, vt ipse ad supplicium quæreretur, fuga se dederat Coreyram versus. Scribit ergo Themistoeles & peruenisse se Coreyram, & Corcyræorum animos reperisse ad ferendum auxilium minus propensos.

Θεμιστοκλῆς Νικίᾳ καὶ Μελεάγρῳ χαίρειν.

Themistocles Niciæ & Meleagro salutem.

Ἀφίγμεθα εἰς τὴν Κέρκυραν, ὥσπερ καὶ ἀναγόμενοι διεγράψαμεν· ὅτι πλοῦς ἡμῖν ἐγένετο, καὶ πολὺ ἀφέλησε δὴ Κυλλήνης κατασχέσθημεν χρόνῳ. Καὶ ἔτι τὴν ναῦν δοὺς ὑμῖν ἀπέπεμψα, καὶ τοὺς πλείους τῶν ἑταίρων, ὡς ἂν μὴ βαρύτερόν τι ξένοις ὦμεν ἢ φυγάδι πρέπειν οἰόμεθα. Κερκυραῖοι δὲ οὐκ οἶδ' ὅπως ἔχοντες ἐπιδέχονται. μεμνῆσθαι μὲν γὰρ τῆς ἡμετέρας ὁμολογοῦσιν εὐεργεσίας, καὶ μηδὲν ὀφείλειν χάριτας ὑφαμοῦσιν, καιρὸν δὲ αὐτὰς εὖ μάλα θέσθαι πάσας τοῦ

Peruenimus Corcyram, quo & soluentes tendebamus. nauigatione vsi sumus prospera; multumq. temporis, quo Cyllene nos detinuit, ipsa subtraxit. Nauim præterea vobis remisi, & maiorem famulorum partem; necubi grauiores hospites simus, quàm exules decere putamus. Corcyræi verò quo sint erga nos animo, nescio. fatentur enim se nostrorum beneficiorum habere memoriam: nec inficiantur se referendæ gratiæ debitores esse; sed eam aiunt non opportunè exigi. Nam se quoque asserunt non esse viribus

φα-

bus pares ijs, qui & nos quærunt; ne fortè illi, dum vni gratiam referunt, omnia euertant: & nos qui beneficentiæ iuuimus, accepta remuneratione perdamus. Itaque honestè nos reijciunt. & vereor, ne nobis hæc sint initium longioris exilij.

Argumentum VII. Epistolæ.

Cœpit à pueritia inter Themistoclem & Aristidem odium quoddam, vt Plutarchus ait in vtriusque vitis: quod vsque ad finem perpetuum fuit. æquior tamen fuit Aristides, quod posset, cum fastus posset. Themistocles non potuit. Quod etiam epistola nonnihil ipsemet fatetur. Hac de causa agit gratias; summq. consilium probatum iri sperat petentibus Lacedæmonijs Themistoclis causam, è patriæ Ili, in commune Græcorum vocari iudicium; hoc ipsa de causis declinauerit. De hoc Diodorus lib. 11.

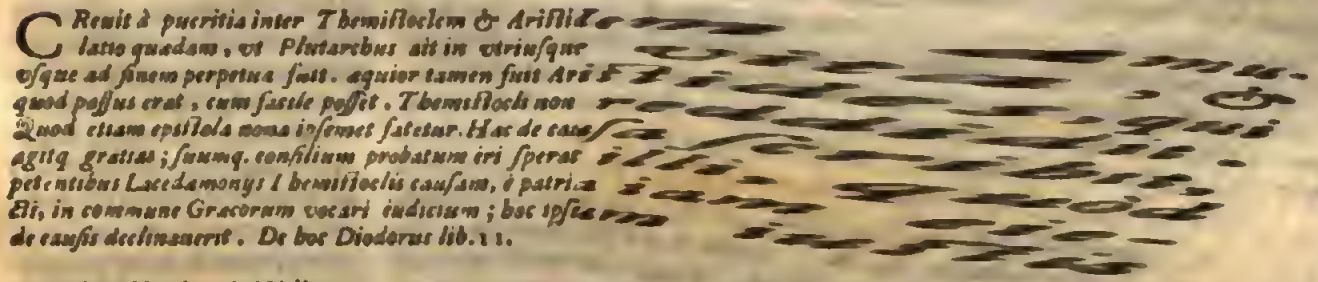

Themistocles Aristidi S.

INimicitias nostras extinxit iam fortunæ dissimilitudo, & imbecillitas qua exules illa cumulat. Tu verò hoc etiam plus egisti; nam præter spem nos perditæ fortunæ homines aggressus es beneficijs obstringere. & hoc etiam nobis non defuit, nequid eorum quæ nũquam sperabamus fore, non eueniret. Certè gratiæ, quæ tibi ob hoc debentur, non pe-

Google

ribunt, licet re efficere non valueris. Immo maiorem in te virtutem ac ſtudium agnoſcemus, quàm ſi per hæc ipſa ſalui eſſemus, quandoquidem cum Athenienſibus ira etiam affectis pugnaſti. De noſtro porro exilio, in quo nunc ſumus, quòd ipſum etſi malum, ad euitanda tamen maiora mala elegerimus, non dubito quin & ipſe conſilium noſtrum probaturus ſis. Scripſit rurſus ad nos Polygnotus. Ipſe enim monuerat, vt ab imminente pœna nos quam celerrimè in fugam conijceremus, nec aberrare mihi videbatur. Quoniã Athenienſes vocabant nos ad commune Græcorum iudicium, in quo plures ſunt Dores quàm Iones; & maior pars dãnatura nos erat, minor verò nulli futura vſui. & huius etiam ea portio, quæ in ditione eſt, amica non eſt. Quamobrem quodlibet aliud hominum genus excipiet nos, ſiue barbarorum, ſiue Græcorũ. apud quos hæc ipſa etiam, ob quæ ad ſupplicium quærimur, nobis prodeſſe poterunt.

Τεθνῶσιν ἰσχύσας· ἀλλὰ καὶ πλείονος ἀρετῆς δεῖ [1] οὗ φρονήσεως εἰς ὑποψίαν αὐτὴν ἐσπάσθημεν, ὅτι καὶ φεύγοντας ἔχοντας Ἀθηναίους ἐμαχέσατο. Περὶ δὲ τῆς φεύγοντος ἡμᾶς νῦν φυγῆς, ὡς αὐτὴ μείζονων αὐτὸν [1] κακῶν κακεῖνό γε καὶ αὐτὸν ὅσον ἠρήμεθα, πῶς οὐχὶ καὶ σοὶ ταυτὰ δόξομεν; αὖθις καὶ Πολύγνωτος ἐπίστειλεν ἡμῖν· αὐτὸς γὰρ (τοῦτο [1], τὸ φεύγειν) κατὰ τάχος, ὡς ἔστο τιμωρείας ἑτοίμης φεύγειν παρεκελεύετο. Καὶ οὐκ ἐδόκει μοι (τοῦτο [1] οὐκ ἂν ἡμεμένος, εἰ μέντοιγε) ἁμαρτάνειν. Ἀθηναῖοι γὰρ ἦσαν δὴ τὸ κοινὸν Δικαστήριον τῶν ἑλλήνων, ὅτι πολὺ πλεῖόν γε τὸ Δωρικὸν τοῦ Ἰωνικοῦ, καὶ τὸ μὲν πλεῖον ἔμελλε ἐναντίον γίνεσθαι, τὸ δὲ ἔλασσον ἀνωφελές. Καὶ αὐτὸ [1] δὲ οὐ φίλον ἦν τὸ ὑπερῳμένον. ὥστε οἱκότως ἂν ἡμᾶς τὸ ἄλλο ἅπαν δέξαιτο ἀνθρώπων γένος, εἴτε βαρβάρων, εἴτε ἑλλήνων τύχοι· παρ' οἷς δυνήσεται ἡμᾶς καὶ ταῦτα, ἐφ' οἷς δικαζόμεθα, ὠφελεῖν.

[1] ἴσ. ἔξομεν καὶ σωφροσύνας, ἢ ἄνδρα δὲ αὐτὴν ἐσπ.

[1] αὐτῆς

[1] δοκεῖ παρέλκειν

[1] δοκεῖ καὶ τοῦτο ὄφελον σωφρονεῖν

[1] ἴσ. καὶ αὐτοῦ δὲ οὐ φίλον τὸ ὑπερῳμένον

Argumentum VIII. Epistolæ.

Quæritur Themistocles amicorum inertiam: prò enim se nullo negotio remeaturos eum ab exsilio amicum Aristidem eluctaturos. Ille verò mutatam ait vicem: Aristidem enim gerere se vt amicum, amico

Themistocles Antagoræ S.

POlliciti sæpe mihi estis tu Antagora & Autolycus, facile nos Ostracismo liberaturos. pugnaturos enim dicebatis vos cum Aristide nobis inimico; plebemq. in contraria studia, quàm ille traxerit, distracturos. iam enim & auctoritate illum inferiorem esse, quod inimicitias relaxare nolit. Aristides nobis euasit Antagoras, & Aristides Autolycus. Cereò in malis, quæ passi & passuri sumus, non essemus, si tres aut quatuor Athenis amici essetis, qualis vnus est inimicus nobis Aristides; immo si nostrum audissetis inimicum. Nunc verò Antagora quinam potius sunt exilij nostri auctores? vos. Neque enim possumus vulpes appellare inimicos nostros. Sed vincite vos amici, & exulemus, in nullum alium causam conijcientes, miserrima licet quæque passuri.

Θεμιστοκλῆς Ἀ
χαίρειν.
Ἐπιγέλλι
λάκις δ' Ἀ
καὶ Αὐτόλυκος, ῥᾳ
ἐξοστρακισμῷ
μαχοῦσθαι γὰρ τοῦ
Ἀριστείδην ἐλέγετε
τὴν ἐναντίαν τοῖς πο
νος ἄγοι· ἤδη δὲ
σιν φέροντες, μὴ ἰθύ
δὴ τῆς ἔχθρας. Ἀ
μὲν Ἀνταγόρας γὰρ
εσιτίδης Αὐτόλυκο
δυνοὺς ἂν κακῶν με
δὲ μέλλομεν ἐ, καὶ
χθ', ἅπερ ἡμῖν σ
ἢ πάντας ἡμᾶς ἂν
φίλοι, ὁποῖος Ἀ
χθὲς δὴ· μᾶλλον
ἐπιθέτω ἡμῖν τοῦ
Νῦν δὲ δὴ πάντες μᾶλλον
Ἀντα γόρᾳ εὐδοκεῖτε;
μοῖς, ἐ γὰρ δὴ τοῖς ἐχθροῖς
γε ἀλλοτ' ἢ κατηχόμεθα
γῶλαι. ἀλλὰ νικήσατε
φίλοι, καὶ φεύξεσθε ἐ δίκας
οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ παιόμενοι, ἐδ'
ἐπ' ἐλπίσι πεσούμεθα.

D Ar.

Argumentum IX. Epistolæ.

Pausaniæ Lacedæmonij proditione detecta Spartani semel atque iterum per Legatos solicitarunt Athenienses, vt & ipsi ciuem suum Themistoclem quasi proditionis socium, iam Ostracismo fugatum, simili supplicio addicerent. Facile id impetrarunt Spartani contra hominem exulem, & multorum inuidiæ petitum. De hoc Athenienſium decreto Polygnotus admonuit Themistoclem, id per hanc epistolam gratias agit Polygnoto. Thucyd. Plutar. Diodor. locis.

Θεμιστοκλῆς Πολυγνώτῳ.

Themistocles Polygnoto.

Φεύγομεν, ὥσπερ ἐσκέλλῃ, καὶ τάχος ὦ Πολύγνωτε. Καὶ ἐξελθόντες ἐξ Ἄργους ἐν θαλάσσῃ ἐσμεν· ὅτι πλοῦς δόξει Κέρκυραν ἡμῖν τάχιστα, καὶ παλαιὰ ἔχοντες τὰ πλοῖα κατεχόμεθα. τὸν μὲν οὖν ἄγγελον τῆς ἀποδημίας καὶ σὺ ἐπαίνεσις· ἀφεθεὶς γὰρ ἡ τελευταία ἐκκλησίαν ἔλυσαν Ἀθηναῖοι, οὐ πόρρω τῆς ἑσπέρας ὡς φασὶν ἔσεσθαι, ἀντὶ τοῦ νύκτα ἐκκλησίαν, ἡμέρας δὲ ἐν ἄρχῃ μὴ δὲ μεσημβρίας ἤδη ἐφεστώσης. Δόξει δὲ ὄψε, μὴ ἀνωφελῶς ἡμῖν τοῦ ἀποδημεῖν διημύων ὁ χρόνων ποιήσῃ, ἢ καὶ βραδύτεροι τὸν ἄγγελον εἰ φεύγοντες ἡγούμεθα· ἐμοὶ δὲ καὶ Δακεδαιμόνιοι τῆς φυγῆς αἴτιοι ἔσονται· διώξει γὰρ ἐμοὶ καὶ αὐτοῖς ἀγαθὸς ἡγεμὼν Παυσανίας, ταῦτα δὲ ὑμᾶς ἐγκαλέσουσι. Σοὶ μὲν οὖν ὦ Πολύγνωτε σω-

ἴσ. μετὰ τοῦ νύκτα

ἴσ. διώξει γὰρ ἐμοὶ καὶ αὐτοῖς ἀγαθὸς ἡγεμὼν Παυσανίας, δεσ. ταῦτα δὲ ὑμᾶς ἐγκαλέσουσι.

FVgæ nos damus festinanter, sicut hortaris Polygnote, & egressi Argis in mari sumus. Nauigatio nostra Corcyram versus erit. & habentes nauigia recens compacta detinemur. Nuntij certè celeritatem tu quoque collaudabis. Dimissus enim quo die Athenienses concionem habuere ad vesperum vt aiunt, post illam noctem, postero ante meridiem fuit Argis. Sed vereor, ne festinationem nostram diuturna hyems irritam faciat; & qui fugam paramus, tardiores simus tabellarijs. Quòd si & Lacedæmonij fugam senserint, insequentur; (tum verò illis Pausanias vir probus erit) easdem pœnas expetituri. Tibi porrò Poly-

Polygnote salutem nostram acceptam referimus: nihil enim nobis impedimento sunt nec hyems, nec Lacedæmonij, quo minus per te nihil ignoremus. Certè tuam diligentiam valde cõmendo; nam & quæ à Lacedæmonijs acta sunt, tam properè admonuisti, & Aristidis fauorẽ; quem licet inimicus, nobis vnus præstitit: certioresq. nos fecisti, fore vt ab inimico capiamur ni fugã arripiamus, iam damnati capite. Reliquum est, vt si vnquam tibi pro hisce beneficijs gratiã retulerimus, Deo sit ascribendum.

Argumentum X. Epistolæ.

Conqueritur Themistocles cum Habronycho de morib[illegible] *ingratis Atheniensium animis, qui ad eius Ostraci[illegible] capitis etiam damnationem addiderint. Deinde exorat eum, vt filios illi commendet, vt eorum saluti consulat, si forte illis irratos sentiret Athenienses.*

Themistocles Habronycho salutem.

NOn videtur mihi Habronyche nouum, iniquum & indigna ab Athenienſibus pati: nouum ſanè illud eſſet, ſi nihil noui pateremur. Sed quanta quidem liuor cito extinguebatur, & non ſero pœnitebat vrbem noſtram, imo verò ve-

ἐν τῇ πόλει ἡμῖν· μᾶλλον δὲ ἐν τῇ ὑμετέρᾳ πόλει. ἐμοὶ μὲν γὰρ ὡς περὶ ἀλλοτρίας ἤδη οἱ λόγοι. Ὁρᾶτε δή, ὁρᾶς γὰρ δοκῶ ἐφ' ἡμῖν τὰ τῶν ἐπιόντων δεινῶν τὸ ἐπιχώριον πάθος, ὠστρακισμένους ἡμᾶς καταψηφίσασθε, τὸ κοινὸν γε τοῦτο ποιοῦντες, ἐκ δὲ φυγῆς φυγαδεύοντες. καὶ δὴ καὶ οὐδὲ φεύγειν ἐῶσιν, εἰ εἰδ' ὅπη φήσεις· κἀμοὶ γὰρ ἔμπυσμαι. Διόπερ φυγὴν μὲν ὀλίγον τὴν ἐδόξεν αὐτοῖς εἶναι πρόσφορον ἐπ' ἄνδρα τοιαῦτα κἀπὶ τοιαῦτα κατεργασμένον αὐτῶν τοὺς πολεμίους. θανάτου μέντοι δεδόχθαι σφίσιν αὐτοῖς κολάζειν ἡμᾶς, αὐτά γε τούτου ἕνεκα, κἀμὲ τοῦτον Ἀθηναίων ὃν λέγεις ἴασιν κἀπάντων· ἔπειτα δὲ αὐτοῖς κἀ Λακεδαιμόνιοι. ἐμὲ δὲ οὐκ Ἀθηναίοις ἐλύπουν ὁ Αἰγύπτιος ἐπόμενοι Λακεδαιμονίοις, ἀθλιώτατοι δέ με ἀνιῶσιν ἁπάντων ἐπόμενοι. Καί τοι οὐκ Ἀθηναίοις δέδοκται πεσόντες οἱ τῶν Λακεδαιμονίων ἔφοροι Παυσανίαν ἐκόλαζον, ἀλλ' ἐδόκει τοῖς φίλοις τοῖς Παυσανίου, καὶ συνέδοσαν ἐκείνῳ τοὐργον ἅπαν, μόλις δ' αὐτοῦ τοῦ Παυσανίου ὁμολογοῦντος. οἱ δὲ ὑμέτεροι ἔδοξαν τὴν ἀλλοτρίαν, κἂν ἐπὶ πολέμιος ἴῃ, δίκην τοῖς ἰδίοις ἐπιτιθοῦσιν, τὸ δ' αἴτιον

ἴσ. τῶν

ἴσ. ἴασιν δικάζοντες

vestram: iam enim de illa mihi tanquam extranea loquendum est. Nunc autem; vides enim & ipse, quàm longè procedat nostra ætate malum hoc patrium: Ostracismo nos ejectos damnarunt, rem hanc nouam facientes, & è fuga fugãtes. Quid fugantes dico? nec fugere nobis permittunt; inquies: perlatum est enim ad me. Quandoquidem fuga exigua visa est illis pœna in hominem, qui hostes eorum tot tantisq. malis afflixerit. mortis pœnam in nos constituere ipsis placuit. Atque ad hoc missi sunt Argos ab Atheniensibus indagatores, quos & Lacedæmonij sequuntur. Ego verò Habronyche, haud molestè fero, quòd Lacedæmonij sequantur Atheniẽses; sed doleo Athenienses esse Lacedæmoniorum assecias. Quamquã Ephori Lacedæmoniorum non sumebant de Pausania supplicium, quòd fidem haberent criminationibus Atheniensiũ, aut Pausaniæ amicis totius rei consciis; cum vix etiam ipsi Pausaniæ fatenti crediderint. At vestri in suos extraneorum nemini, etiam si hostis sit, fidem non habent. Cuius rei causam esse arbitror, quòd hi libentius inuidẽt amicis, quàm

Thucyd. lib. 1. Diodor. lib. 11.

alijs

alijs: in odium veniant inimicis. Cæterum ego, non quòd Athenienses redarguere velim, hæc scribo. Si tamen, Dij boni, latebant. Nunc verò maior est laudantibus eos defensionis inopia, quàm vituperantibus redargutionis necessitas. Sed hæc apud sodalem, & amicum meum deflere aliquantum volui, deq. suo statu eum admonere. Hoc enim magis tibi verendum est; quoniam Lacedæmonios videmus dominari in Atheniensibus, & facere Athenis scita populi in eos, quibus ipsi infensi sunt. Cur verò irati sint, heus tu, probe scis; causa enim communis est mihi ac tibi: siquidem ambo legatione fungebamur ad eos, dum stratagemate vteremur pro vallanda muris vrbe Atheniensium. Nam Collega noster, quippe vt viro iusto, quique sibi merito cognomentum hoc rapuit, atque vnus apud Græcos raptum possidet titulum; conspiratio cum Lacedæmonijs in nos videtur esse gratiæ reconciliatio. Sed valeat homo semper irarum tenax, malevolus, & inuidus: atque vt Callæschrus aliquando de eo dixit; Moribus magis Alopecen.

Plutar. in Aristid. Diodor. lib. 11.

Aristides in Rhet.

1 Bonum vulpinum.

φθονερὸς. Καὶ ἴσως τοῦτο ἦν ὃ Καλλαισχρος ἐν αὐτῷ, κόλλαξ τις

πεῖσαι ξύμπαντα ἀλλοκότως ἔχειν τοὺς
Δημοσ. εἰ δ' οὖν Λακεδαιμονίοις τὰ παρόντα
ἐν τῷ παρόντι θυμῷ, καὶ τὰ
μάλιστα ἐκ τοῦ μικίστου
ἀλλοβοῦς καὶ ἀηδόνας Ἀθη-
ναίους πολλοῦ ἄξιος εἶ). εἰ
δὲ καὶ πορφύρους, ἀλλ' οὐκ ἐρυθρούς
φοίνικας, ἀλλὰ δοκιμάζουσι τὰ
πλοῖα, καὶ ἀγάπα λανθάνων. ταῦτα μὲν οὖν βέλτιστα
ἔδοξε σοὶ εἶναι. τὰ δὲ
ἐμοῦ τὰ μὲν ἐνθάδε ἐμοὶ
μελήσει δηλονότι, καὶ διώξομεν
φυγόμαχα κύνας τοὺς οἰκοθεν
ἐπὶ θήραν ἐμοῦ ἐξιόντος μετὰ
μόνης νεανιήτου, καὶ τοὺς
λάκωνικοὺς κυνίσκους. οὐδὲ ἐπιχειρήσομεν
Ἀθηναίοις μὲν
ἐναγέσι ἐλαύνεσθαι τὸν ἀμύητον
μύσους, καὶ παλαιοτάτου
καὶ ἀλιτηριώδους ἀποφράδος
τῇ πόλει, οὐκ ἐξιάσεται δὲ
χαλκοῖς ἀτρέπτοις ἀποτε-
θεσπισμένοις μὲν, οἷα τοῖς
Παυσανίου ἀπαρτάναις ὁ
Θεὸς ἐχρήσατο· ἀλλ' ἐναγῆ
τινα καὶ ἀφόλκιον· καὶ τὸ
κωλυσιέρκτου πάθος· τοῖς δὲ γε
μὴν Λακεδαιμονίοις διπλοῦν
μᾶλλον δὲ τριπλοῦν ἐπεύξασθαι
ἡμᾶς μὲν δικαίους εἶναι
θεῶν ὑπὲρ τῆς πρεσβείας ἣν
μετὰ σοῦ δι' ἔχθους ἡμῖν ἐπέ-
νειντο, καὶ ταύτην αὖ λέγοντες
ἐμοῦ ἐπὶ σοὶ τὸν κωλύμενον αὐ-
τῶν τὴν ἀδικίαν ἀλώσεσθαι
δὲ ἀκέραιον καὶ πολίνμον εἰς τὰς κεφαλὰς τὸ Ἀθηναίων ἐξομέρ-
ξα-

pecensis quàm gente. Tu verò Habrónyche res tuas in præsenti cura, & in posterum quàm longissimè provide, timemoq. ne magni fias ab Athenienſibus. Quòd ſi aptum te ad negotia gerenda ſentis, vt te verè es, te tamen vt plurimum abde, & latere te ſtude. Hæc ad te, vir optime, habeo de te dicere. Quòd ad me attinet, ſane res hic ego meas curabo: & effugiemus domeſticos venatores ad noſtrã egreſſos venationem, ac laconicos canes, nec finemus. Athenienſes quidem contaminare ſe admiſſo in nos ſcelere, ac funeſto & exitiali parricidio vrbem fœdare; quod nec ſtatuis æneis expiare queant, vt Spartanis editum oraculum pro Pauſania iuſſit; ſed execrandum, & incuirabile, ac Cylonio ſcelere maius. Lacedæmonios verò duplex, immo verò triplex gaudere gaudium primò, ſi nos vlciſcerentur ob ſuſceptas inimicitias cauſa legationis tecum geſtæ; ſi audi nobis dantes, quòd iniuſtæ eorum voluntati impedimento fuerimus. Deinde ſi me nefaria cæde ſublato per Athenienſes, eorum caput opportunè de-

uo-

Thucyd. lib. 1. Diodor. l. 11. Plut. in Solon.

uouerent piaculari genio, qui vti vindex pœnas expeterent ab eis. Postremo, quod sese putarent infamia leuare, qua laborant apud Græcos, quando quidē Lacedæmonis Rex prodebat ciues; si ab Atheniensibus ego quoque dux eorum viderer sustinere pœnas vt prodidor similes. Vt igitur nihil horum fiat, prospiciam ego, vt iam dixi, pro viribus, & hæc sunt quæ pro humano sensu cauemus. Cætera deinde, cum plane omnia nobis in futuro erunt, scies vniuersa, deq. singulis ad te scribam. Tu quoque sodalium optime, oro atque obsecro, adiuua quantum potes, & affer enixè opem, & pecuniam quidem nec mihi, nec liberis meis serua, sed in commoda filiorū ac matris eroga cum opus erit, & cautè. Tua vero cognatio assidua in eo sit, vt nobis Cleophantum & sorores matrēq. serues incolumes. Certè vt alios beneuolentia complectaris, mea fortasse causa facis; nobis enim cōfidebas. Quāquā & propter Lysiclē filiū tuū & ipsi tibi seruanda beneuolentia est, & illi nequaquā

reij-

ἢ μὲν πρὸς τοὺς ἄλλους τοῦτο δ' ὑμᾶς ἴσως, ἢ τὸ βαρβάρῳ· ἢ δὲ
Δυσκλέα δὲ τὸν υἱόν σου καὶ τὸν σὸν σωτῆρα, καὶ ἐμοὶ τοῦτο καὶ ἐμοὶ
εἰ μὲν ἀξιοῦμεν ἡμεῖς χαρίζεσθαι ὑμῖν ἡδέως, ὅτι καὶ μὴν ὑμῖν

ὄζειν, ἐκείνῳ δὲ γαμεῖν οὐ μὴ, ὅπως μὴ μιάλλον σὲ τῆς πλησίον ποιῆται. Καὶ οἶμαι μὲν οὐδὲ τοὺς Ἀθηναίους αὐτοὺς, εἰ καὶ πάνυ λυποῖεν, καὶ μίγας γίγνοιτο ὁ νῦν μισούντων ἡμᾶς φθόνος, ὡς γυναῖκα ἢ παῖς παιδία παρεῖναι ἐπιχειρήσοντας, οὐδ' ἐπίεσθαι ἐπιτρέψαι. Εἰ δ' ἄρ' λιπαί τις ὑπὸς μόνον, μᾶλλον δὲ μυδρὰ ἡ ὑποψία, ὀνείρῳ ἡμᾶς ἴσον μενέτω, καὶ δὴ γιγνέσθω αὐτίκα δὴ βοήθεια τὸ δέος. τὸ δὲ εἰ πεμπτέον αὐτοὺς, καὶ ὅπως τὴν ἀπάλλαξιν στελοῦμεν, τὸν παιδαγωγὸν οἶδα τὸν Κλεοφάντου, ὃς καὶ ἐμοί ποτε ὑπηρέτησε. Σίκινις αὐτῷ τοὔνομα. ἐκείνῳ μόνον τὸ χρῆναι μὴ μένειν ὑπόθου· τὰ δὲ ἄλλα ἐκεῖνος οἶδε, καὶ δράσει αὐτός. ἀλλὰ γὰρ οὐχ οὕτως ἤδη μισητέον Ἀθηναίους ἡμῖν, ὥστε καὶ τοιαῦτά τινα περὶ αὐτῶν ὑπολαμβάνειν, οἷα ἔπη γέγονε πρότερον ὑπ' αὐτῶν, οἶμαι δ' ὅπη καὶ ἦν, καὶ ἄρα γίγνοιτο· καὶ νῦν γὰρ ἐκεῖνον πάλιν ἐν τοῖς ὅπως ἀναγκαίοις. Δεδήλωκά σοι τὸ χρεὼν ὑπὸ σὲ πραχθῆναι, καὶ σὺ ποιήσεις δηλονότι, ἅπερ ἐγὼ βλοσκήσω. Ταῦτα μὲν οὖν ἐπέγραψεν ἡμᾶς ἰδόντ' γράφειν ἔδοξε σοι. μετὰ ταῦτα δὲ

reijcienda: si quidem indigni non sumus, quibus cum affinitate iungamini; quoniam tibi quidē filius est, ipsi verò vxor: Sin minus, at certè quia futurum olim expectabatur, & habebatur in spe. Cæterum nec ipsos Athenienses puto; licet odio in nos flagrantium sæuiat & crescat inuidia; debacchaturos in mulierculam & pueruloſ; aut permissuros vt alij contumeliosè tractent. Quòd si vel leue periculum sit, aut suspicio tenuis fore, vt homines forte insaniant in nos; metus in remedium abeat. Quò autem mittendi, aut qua via subducendi sint: nosti Cleophanti pædagogum, qui mihi quoque famulatus est; Sicinus illi nomē. Huic significato tantum, non esse manendum: cætera scit ille, & efficiet. Verum non tanto in odio debēt esse nobis Athenienses, vt talia de eis opinemur, qualia nunquam egerunt. Nam nec ea mente illos esse arbitror, nec res eiusmodi fieri posse: cum vbi summa necessitudo est, nihil facere soleant, quod modum excedat. Expositi quod agendum tibi est; præstabis tu nimirum, vt ego mando. Hæc nos, vt scriberemus ad te, videbantur impellere. Quæ postea

cue-

ἰσ. ὑποψία τὰς ἄνδρας καὶ ἐμῶν ἴσως μαίνεσθαι

Plutar. in Themist.

Σίκινος.

ἰσ. ποιοῦσιν ἐν τοῖς

Hæc sicut operæ pretium Themistoclem ait Plutarchus ad deridendas Xerxis in se præcipitis ad bellum amicos, ita nos ad illustrandum Herod. lib. 8.

euenient, postmodum tibi scribemus.

δι' ὅτι ἂν τὰ μετὰ
ταῦτα χαίρωμεν.

Argumentum XI. Epistolæ.

REfert Themistocles, vt fuga elapsus ab Admeto Molossorum Rege, ad quem supplex confugerat, exceptus, & missus fuerit. quod non permissum sibi fuerit apud eum metu Atheniensium & Spartanorum. Hoc idem sed aliter epistola xx. Thucyd. lib. 1. Plutarchus in Themistocle lib. 11.

Themistocles Temenidæ. S.

APud Admetum ita nobiscum actum est, vt tua fuisset opinio. Non erat ille domi, quando ipsum adijmus, sed peregrè ad Chaonas iuerat. in tuos ergo, Cratesipolida & Stratolaum cum incidissemus, litteras illi reddidimus. Admetus verò non intra plures quàm octo, aut nouem dies redijt; nos autem ad focum sedebamus, ita enim iubebat Cratesipolis; Aribdam porro paruulum in manu tenebam, & altera gladium. Cum ergo me & puerulum vidisset Admetus, me quidem agnouit, & sat scio auersatus est; filiolum miseratus, pugionem extimuit. Inde me surgere iusso, negabat se posse mihi domi manenti salutem ferre, quòd Athenienses

Θεμιστοκλῆς Τεμ-
χαίρειν.

Τὰ ἐν Ἀδμήτου
ἡμῖν ἐπράτ-
οὐκ ἂν ἐδόξας. ὅτε
ἤκομεν πρὸς αὐτὸν,
μος ἦν, ἀλλ' ἐπὶ
χάονας. ἐλθοντες
παπόλιδι καὶ Σ
τοῖς οἴκοις, ἀπεδίδο
χάμμασα. Καὶ ὁ μὲν
οὐ πολλῶν, ἀλλ' ὀκ
τέσσαρας ἡμερῶν
ἐφέστιοι ἐκαθεζόμεθα, οὕτ
γὰρ ἐκέλευεν ἡ Κρα
λις· Ἀρίβδας δὲ ὁ μικ
χαροπώτερος ἦν μοι, καὶ ξίφ
ἑτέρᾳ. ἰδὼν οὖν ἐμὲ
τὸ παιδίον ὁ Ἀδμητος
μὲν ἐγνώρισεν, καὶ εὖ οἶδ
ὅτι ἐμίσησεν, τὸ δὲ παιδίο
ὤκτιρεν, τὸ δὲ ἰσχεῖδο
ἔδεισεν. ἀναστάς τέ με
κέλευε μένειν· ἀπρεπὲς γὰρ εἶ
εἰ θεοπρόπου ἱκέτην

E ἀπο-

ἀθηναίους ὀρρωδῶν, καὶ μᾶλλον ἢ τοὺς Λακεδαιμονίους. πέμψειν δ' ὅπῃ σώσομαι ὑπέσχετο, καὶ πέπομφε. Ἀλεξάνδρου γὰρ τοῦ Μακεδόνος ἐπίβασιν ἀλκαδὶ· εἰς Πύδναν τὰ νῦν ὥρμηται ναῦς, ἐκεῖθεν δὲ δόξης ἦν εἰς τὴν Ἀσίαν καταίξειν. Ταῦτα σοι τὰ περὶ τῆς παρ' Ἀδμήτου ἦν ἀφίξεως· καὶ ἵνα γράφῃς ἀρχόθεν, οὐκ ἀπ' Ἀδμήτου· ἐκεῖνος μὲν γὰρ οὐδὲν πάνυ πιφαύσκειν βεβούλευμαι σῶν ἀπᾶναι· ἀλλὰ τῇ Κρατησιπόλιδι σοῦ τε καὶ τῆς ἀδελφῆς καὶ σοῦ μᾶλλον. εἰδὲ γάρ σου μᾶλλον ἢ ἐκείνης ἐδόκει μοι σπουδὴς εἶναι.

ses timeret, ac multò magis Lacedæmonios. Sed eo missurum promisit, vbi saluus essem; & misit. Nauem enim conscendi Alexandri Macedonis. Ea nunc Pydnam versus cursum tenet; inde nauigaturam opinor in Asiam. Hæc ad te de meo ad Admetum aduentu; atque vt Argis tu scribas non ipsi Admeto: neque enim velle admodum videbatur ille me saluum abire: sed Cratesipolidi. scribet autem soror tua, & tu ipse. non enim minus tui, quàm illius videbatur studiosus.

Argumentum XII. Epistolæ.

HAbebat Themistocles apud Philostephanum nummularium Corinthium deposita quadraginta talenta. Repetebat haud magnam huius pecuniæ summam Midon amicus Themistoclis ad domestica & priuata ipsius negocia. Relatum est Themistocli tale à Philostephano datum responsum; se quidem amico pecuniam gratis offerre, debere verò nihil Themistocli. Ob hoc responsum indignatus Themistocles scribit epistolam querimonia plenam, & accepta illi exprobrat beneficia; & omnino responderi sibi vult à Philostephano, quo animo tale dederit responsum.

Θεμιστοκλῆς Φιλοστεφάνῳ χαίρειν.

Themistocles Philostephano S.

ΑΝιῶμαι μὲν ὦ Φιλοστέφανε τῆς σῆς ἀχαριστίας, καὶ καθόλου ἀδικίας εἰς

DOleo quidem te Philostephane ingrato esse in me animo, ac prorsus iniquo.

quo. sed non minus ægrè fero, immò longè grauius stoliditatem meam; quodq. ferme deprehendo me fatuum insulsumq. tota ætate fuisse, qui vel viri vnius in Græcia triuio sedentis nudi mores, ob conspicuam nimirum artis excellentiam, congruente iudicio & valida coniectura assecutus nõ fuerim. Quamquam & meate causa arbitror opulentiorem illustrioremq. factum quouis nummulario, non modo Corinthio, sed etiam vbiuis faciente argentariam. Eras tu quoque antequam mihi tecum esset vllum commercium, etsi non tam diues, at certè perquam fidelis. & fideliorem te fuisse tunc comperimus, quàm eo tempore, quo propter nos euasisti locuples. Itaque non errori mihi tribuendum, quòd crediderim homini, cuius mihi mores perspecti exploratiq. nõ essent; sed aduersæ fortunæ, quòd is qui fidelis extitit in alios, à quibus nullum habuit beneficium, iniquus in me fuerit, à quo tanta commoda comparauit. Roges, à quo hæc resciuerim: Venit Athenis Ephesum Tibius, & narrauit, vt à Midone missus ad exigendas à

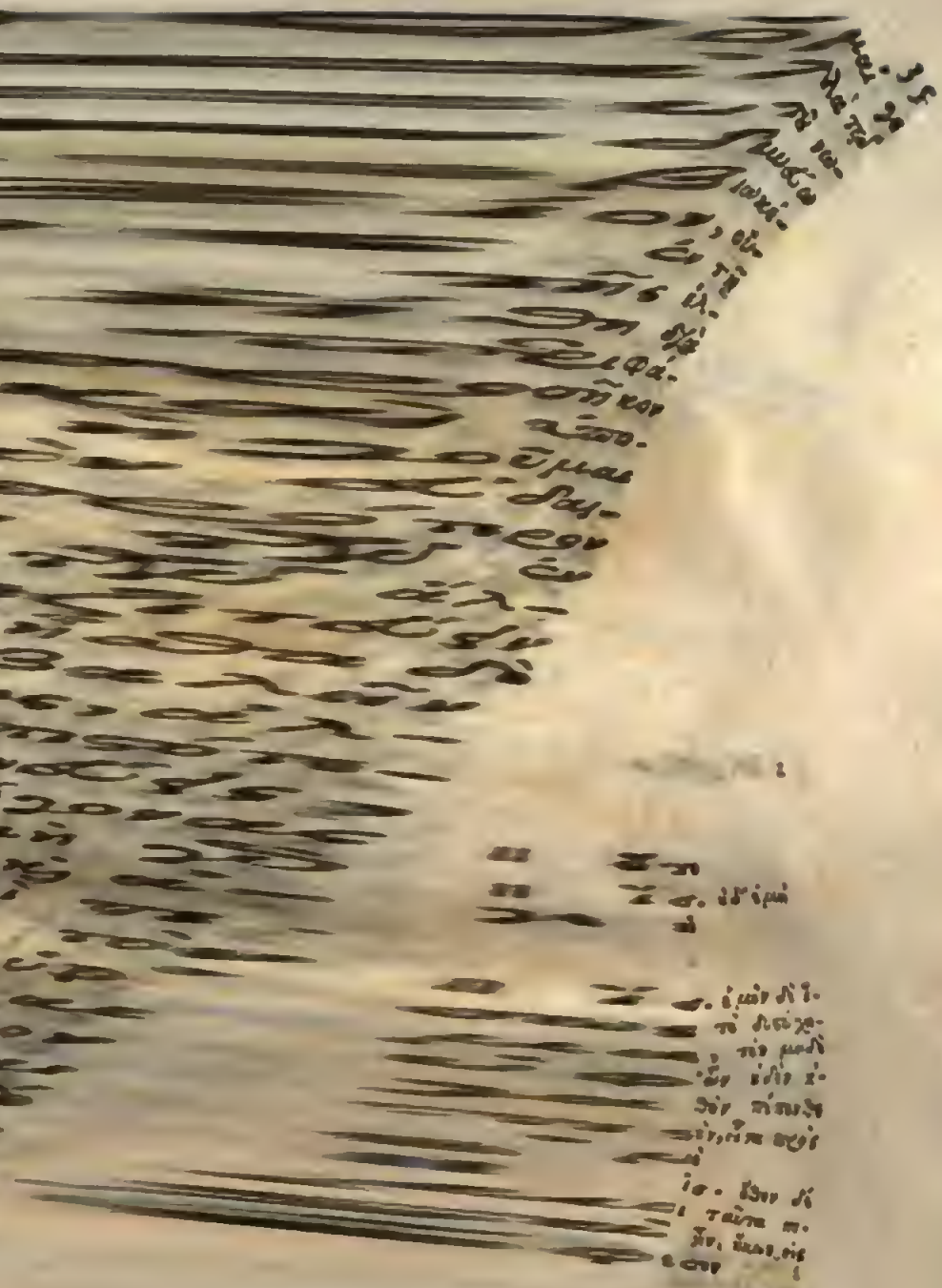

ἑβδομήκοντα μνῶν ἀργυρείου, ταῦτα ἀναλισκόμενος ὧνδε σοῦ, βραχυτάτῳ μοίρᾳ ἐκ πεντακοσίων ὅλων ταλάντων· τοσαῦτα γὰρ ὁ πολλαπλασιασμὸς, ὃν ἐλογισάμεθα μετ' ἀλλήλων ἐν Ἰσθμίοις, ἀπέφαινε σὲ πρὸς ἐμοῦ ὀφείλειν τῷ ἐμῷ. ἀναγνόντα τε τὰς ἐπιστολὰς, πυθόμενόν τε τὴν χρείαν, ἔπεφτα ἀποφήνασθαι τῇ μὲν ἥπια καὶ ἐπιεικῆ, τῇ δ' αὖ ἀγωνώμονά τε καὶ μοχθηρὰ, ἵν' οὕτω λέγω, ἀνόσια. τὸ μὲν γὰρ φάναι, φιλότιμός τε περὶ ἡμᾶς εἶναι, καὶ χρῆν ὅσας ἐτυγχάνομεν ἀλλήλοις κεχρημένοι, πρῶτα βούλεσθαι ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον, ἢ δάνεισμα δανίζοντα χρείας ὑπάρχειν ἐμοί· τοῦτο μὲν ὀσίου τε ἀνδρὸς, καὶ τῆς φιλίας τῆς πρὸς ἡμᾶς ἄξιον. ὁπότε μέν τοι, ὡς φησὶν ὁ Τίβιος, ἔξαρνος ἦσθα, καὶ οὐκ ἔφησθα πικρῶς μηδαμοῦ ὀφείλειν ἐμοὶ, τοῦτο δὲ πολὺ μεῖζον ἔπραττες κακὸν, ἢ θάτερον ἀγαθόν. ἦ μὲν γὰρ χρηστότης σου ἑβδομήκοντα μνῶν ὄντων ἀξία, ἡ δὲ πονηρία πεντακόσια τάλαντα. εἰ μὲν οὖν· γένοιτο γὰρ ἄν· κἀγὼ καὶ νῦν ἔτι, καὶ πρὸ ὅτου ὑπὲρ τοῦ παρ' ὑμῖν ἐλπίδα κλαπῆναι, ὁμως οὔπω ταχέως οὕτως ἀφίεμαι χρηστόν τι καὶ δίκαιον ὦφελ' σοῦ ὑπολαμβάνειν περὶ σὲ πρῶτον ὄντος ἔθνους, καὶ ὦφελ

te minas argenti septuaginta, cùm opus illi essent rerum mearum causa; minimam scilicet partem totius summæ talentorũ quadraginta: tot enim subductis postremò rationibus ab vtroque nostrum Isthmijs, superesse de meo apud te comperimus: postquam epistolas legisses, & indigentiam cognouisses: audierit à te verba partim humanitatis & beneuolentiæ plena, partim ingrati animi & improbitatis, ne dicam impietatis. Nam dicere, amicitiæ nostræ causa, & propter operas mutuo inter nos traditas, malle te largiri, quàm mutuam pecuniam dantem esse meum creditorẽ; vrbanitatis hoc fuit, & beneuolentia erga nos dignum. At quando negabas, vt inquit Tibius, & cum acerbitate dicebas, te nihil mihi debere; longè maius hoc agebas malum, quàm bonum illud. Probitas enim tua pretij est minarum septuaginta, nequitia verò talentorũ quadraginta. Quòd si; fieri enim potest; & ego licet à te præter spem deceptus, opinionem tamen de te vt probo & integro homine non tam cito depono: in fi-

ι ἴσ. χρήσιν

ι ἴσ. ὑπὸ σοῦ παρ' ἐλπίδα κλαπῆναι

in fidum infidus, & in æquum es iniquus, non audax & impudens factus, vt lucrum facias; sed abnegando, quemadmodum videbare, debitum vt mihi prosis: nec tu improbus eris, nec me ostendes fatuum, qui in te tali animo fuerim. Si verò non fallit nos hostrum de te iudicium, & plena sunt vbique Athenienſium omnia; Deos certè Philostephane scelera tua non latebunt, & me non impune deludes. At si & me contempseris, Deosq. parui feceris, profectò Athenienses tandem aliquando non effugies. Nam ipse quoque libentius omnino patiar hæc etiam, sicut & cætera omnia, mihi auferri à patria, quàm à Philostephano trapezita Corinthio tantam mihi pecuniam eripi. Ad has igitur litteras rescribe, & qui sis erga me significato, qualeq. sit de rebus tuis tibi consilium. Vt, si ille tu es promptus & hilaris amicus, & non desijsti esse quod eras, deliberem qua ratione mihi salua sit pecunia mea, qua afflictam meam fortunam leuem. Sin minus, quibus data non pereat præter meam voluntatem.

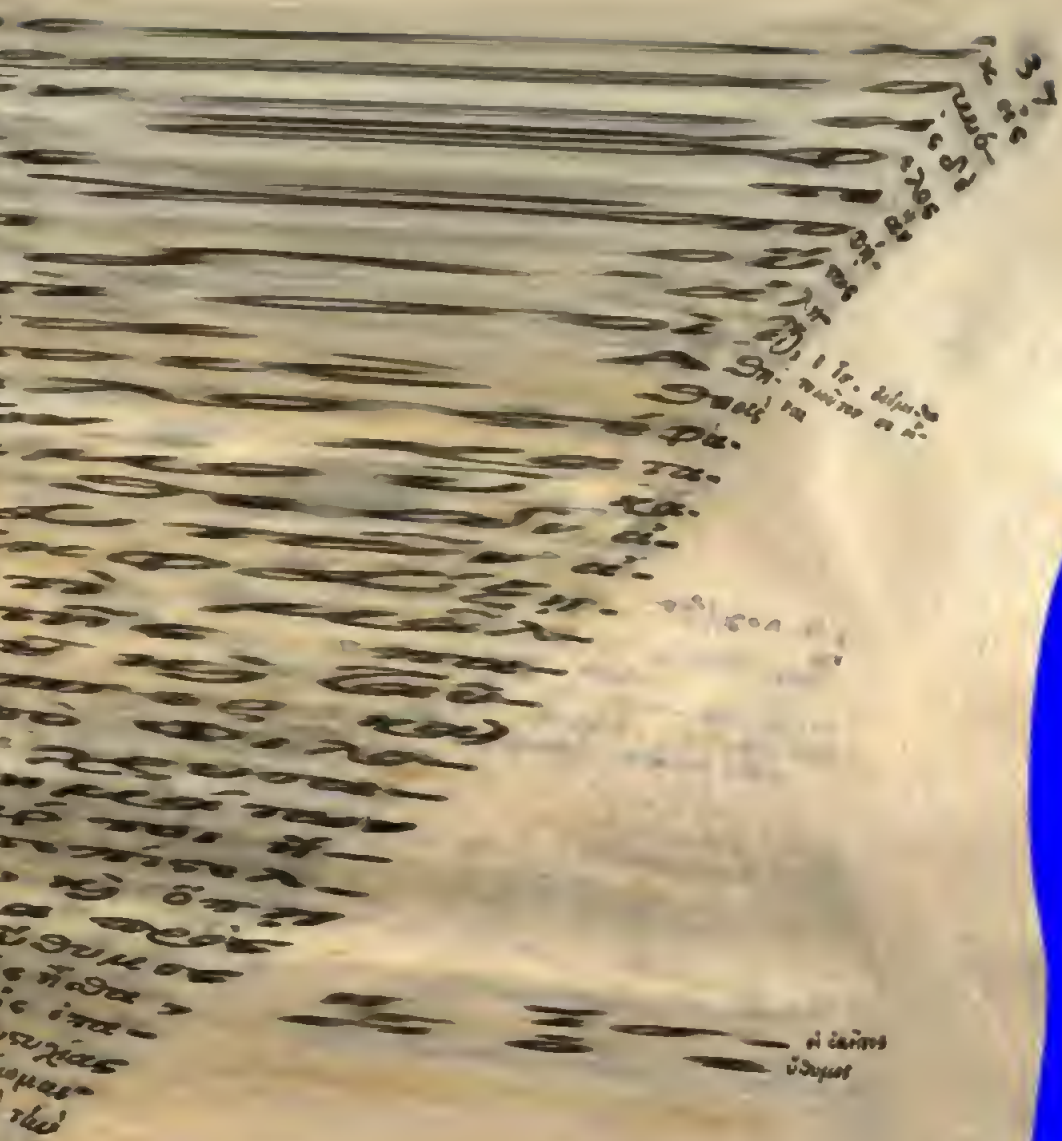

Argumentum XIII. Epistolæ.

REsponderat Philostephanus, Tibium non retulisse fideliter quæ ipse dixisset; & Midonem ignorare quæ in rem essent. pecuniam se habere, cuicumq. redditurum mandato Themistoclis; neque enim se habitum fuisse ad eam diem in quemquam minus fidelem, præsertim verò in Themistoclem. Ipse eiusmodi litteris placatus respondet, conȳciendo culpam in Tibium iræ auctorem.

Θεμιστοκλῆς Φιλοστεφάνῳ.

Ἥκει μοι τὰς ἐπιστολὰς ταύτας σοῦ κομίζων ὁ Μένυλλος ὁ Χαλκιδεὺς κυβερνήτης, ὁ καὶ τὴν ταύτας Γέλωνός ποτε τοῦ Συρακουσίου τὴν μεγάλην ἐκείνην ὁλκάδα τὸν σῖτον καταγαγὼν εἰς Πειραιᾶ. Καὶ αὐτός τι ἀπὸ γλώττης ἠνίξατο σαφές μοι δόκτα, οὐκ εἰδὼς αὐτὰ ὡς αἰνίττῃ· ἐγὼ δὲ ἐγνώριζον τινὰ σαφῆ μοι συνιέντας συμβόλους. Καὶ μήτοι γε καὶ πεῖγμα τοῦτον ἀπεδίδου· ἔνθυ δ' ὑποφορεῖσθαι μὲν καὶ μεγάλως ἀχθόμενον ἐφάνης, οὐκ ἀξιῶν ὅλως μὲν οὐδ' ὡς ἄλλον ἀνθρώπων ὑμῖν ἀπιστοῦντα ὑμῶν ὑποπτεύεσθαι ἄπιστος ἂν ἐν ἀπιστοῖς γενέσθαι, τὸ παντὶ μὲν

Themistocles Philostephano.

VEnit Ephesum Menyllus Chalcidensis gubernator, qui magnam illam Gelonis Syracusij nauem frumento onustam in Piræa olim deduxit; tuasq. attulit epistolas die Boedromionis tricesimo, vt supputant Athenienses; Panemi autem decimo, vt vos numeratis; dies enim idem est. Is nonnulla etiam verbis mihi subindicauit intelligenti, quæ ipse quò tenderent non intelligebat. ego verò agnoscebam, quorum me consilijs vti volebas. Syngraphan quoque mihi reddidit. & videbaris tu quidem ferre molestè, & vehementer dolere; asseuerans te apud nullum omnino hominũ ante nos infidelitatis suspicionem habuisse, aut odium in te con-

cognitisse; omnium verò minimè in nos talē te præstitisse. Pecuniam quoque meā asseruare te nō negabas, redditurū te promittens quando & quibus ipse reddendam mandarem. De Midone præterea & Pamphilo significabas, nescire illos quæ oporteret. De Libio demum, quòd scelestus insipienter locutus esset. Me autē Philostephane pudet, fateri magna voluptate perfundi ob tuum hunc animum, non tam quadraginta talentorum causa, quàm quòd meam de te spem non fefelleris. Scito tamen, eo tempore, quo nondum eras nobis quadraginta redditurus talenta, cum illa nondum accepisses; dignum te nobis visum, cui non ea solum, sed alia quoque triginta crederemus. Septuaginta enim ad summam de meo accepisti. Qui ergo te maiori etiam summæ anteposuimus, digni certè sumus, quibus fides adhibeatur affirmantibus pluris te facere, quàm summam minorem. Quod autem ira paulo magis præcipiti fuerim in te commotus; licet non crediderim amicitiæ nostræ memor, & propterea te tam cito non damna-

λιθέσατον ἀν ἔποιμι ὦ Φιλοσίφανε. Διόπ θορυβῶδες μᾶς ἐποίησεν ὁ τῆς ἀφροσύνης ὁ μαστιγίας Τίβιος· πιστεῦσαι δὲ ἐκείνῳ εἰ μὴ τύχη. ἀφ' μὲν τούτων τοιαῦτα· τὸ δὲ ἀργύριον νῦν μὲν ἔστω σοὶ ὡδὶ σοὶ, ἐπὰν δὲ ἀφ' ἁπάντων εἰς ἐμαυτὸν διαγνῶ, καὶ βελτίονα βεβαιότερον, ἐπιστελῶ σοι τηνικαῦτα.

damnauerim, quòd forte calumnia subesset; dicam Philoste-phane de hoc, quod verissimum est. Turbauit nos cum de te narrasset verbero Tibius: Cur verò crediderim, causa est fortuna mea. Hæc hactenus. Pecunia porrò nunc quidem apud te sit; Cum verò de rebus meis vniuersè deliberauero, & certius consilium cepero, tunc ad te scribam.

Argumentum XIV. Epistolæ.

Leotes sacrorum Antistes, Lysander, Prinapes, & Leager, ad quem Themistocles scribit, iureiurando se purgauerant de crimine proditionis, quod Themistocli inferebatur. Queritur Themistocles potuisse illos iurando omnem à se suspicionem depellere, sibi idem non licuisse. Cæterum admonet Leagrum, ne Athenienſibus fidat ipse & cæteri socij. Postremò arcanum aperit consilium de sua ad Regem Persarum profectione; profectionis tamen scopum pudore suffusus reticuit.

Θεμιστοκλῆς Λεάγρῳ.

Ἡ πυ Λεώτης ὁ ἀρχιερεὺς ὦ Λέαγρε, καὶ Λύσανδρος ὁ σκαμβωνίδης, καὶ Πρινάπης ὁ Πρασιεὺς νῦν μὲν ἀπαίζουσι τῶν Ἀθηναίων δῆμον· ὃς ὅποτε ἄλλοτε οὕτω μὲν αὐτοῖς πιστοὺς οὐκ ἐλάμβανεν, οὕτω δὲ δικαίους καὶ εὐόρκους, ὥστε καὶ τοσούτου ἀδικήματος ἐπιχείρησιν ἐξομολογεῖσθαι σφίσιν τὸ ξυμπάντων τῶν Ἑλλήνων εὐσεβείας.

Themistocles Leagro.

NVnc planè, Leager, sacrorum Antistes Leotes, & Lysander Scambonides, & Prinapes Prasiensis studiosi sunt populi Athenienſis; qui antea nunquam eos iudicauerat adeo fideles, adeo iustos & sanctè iurantes, vt voluerit eorum vti testimonio in tanto scelere proditionis omnium Græcorum. Nunc sanè de se nimis

nimis magnificè sentiunt, quãtumq. certè non sentiant alij: non solum omnem à se suspicionem remouentes, illataque ac diuulgata in se probra refellentes, sed absoluti etiam cum opinione pietatis & innocentiæ. At enim Leager filius Glauconis, & meus æqualis ac in ephebis socius, nec ideò Athenienses laudabit; cætera probet illos & amet: nec propterea se iactabit magnifice; imò verò erubescet. Etenim vos, ò Leager, si vestram vnam salutem, hoc est calamitatem meam, in beneficij loco posueritis, non errabitis: nam quasi pingui animante cæsa, aut fera prostrata, suppetit abundè vobis ex me, quo vescamini. Et certè hac vna in re (audacter enim dicam) sum felix, qui in cæteris omnibus afflictissima sum fortuna. Siquidem passus ea quæ sum passus, vos amicos meos non mediocriter iuui. Cæterum considere; & quod maius est, in ciusmodi salute exultare, quis dum sanæ mentis sit, æquo animo ferat? Primò, non quòd ij quoque auctores fuerint spargendi rumoris inter Græcos tam exitialis & acerbi, tam iniqui & falsi. Sed

quia

τοὺς Ἕλληνας ὅτου μὲν ἀνήκεστον ἔδησαν, ὅτου δὲ ἄδικον ἢ φθονηθείς· ἀλλ' ὅτι οἱ μὲν ὀμόσαντες Ἀριστείδης ἦν, καὶ Φαιδρίας, καὶ Τισίνικος, καὶ Ἀλκμαιονίδης· οἱ δὲ ὀμοῦντες ὑμεῖς. Καὶ οὐ καταπτύσαν ὦ θεοὶ καὶ δαίμονες οἱ τῆς ἀληθείας τῆς ἐν ἀνθρώποις ἱδρυμένοι τὸ ἐφ' ὑμῖν ὀμνύμενον εἶδος τῆς θεοῦ· μᾶλλον δὲ αὐτὸς ὁ νεὼς ὅτι τὰ τῶν ἀλιτηρίων ἐκείνων βρίγματα τῆς τότε ὑμᾶς ὀρκούντων. ἀλλὰ νῦν μὲν ὑμῖν πιστεύουσιν, ὅτι ὁμοιότροποι, πρὶν δὲ ἔφασκον οὐ δικαίως. Διατί οὖν οὐχὶ κἀμοὶ ὤρκωσαν, ἵνα κἀμοὶ πιστεύωσιν; Εἰ δ' ἐμοὶ μὲν πονηρῶν ἡγοῦντο, ὑμᾶς δὲ χρηστούς, ἐχρῆν οὖν καὶ ὑμᾶς ἡπῶντο ἐλεγκτοῦντας τοὺς χρηστούς, ὅτι πρὸ κἀμοῦ τὸν πονηρόν; Δεῖ γὰρ ἢ τοι τὸν τρόπον τὸν δικαίου τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ τὸν ὅρκον τὸν δικαίου θεῷ πιστὸν εἶναι. οἱ χρηστοὶ μὲν ὑμῶν ἐδόκουν τοὺς τρόπους, οὐκ ἂν δικαίου τὸν ὅρκον ἦγον· πονηρὸν δὲ ἐδόκουν τὸν ὅρκον, οὐκ ἂν ἐφυλάττετο, οὐδ' ἡπῶντο τὸν τρόπον. ἀλλ' οὐδὲν ἦν τούτων ὑμῖν, οὐδ' οὕτως ἔχει ὡς Λίαγρε, ὥσπερ ἐκεῖνοι φασίν. ἀλλὰ ταῖς μὲν παρούσαις παρηχαῖς, καθάπερ ἔλεγον, ὁ φθόνος αὐτῶν πρὸς ἐμοῦ ἐποίησε πρὸς ὑμᾶς· ὅτι ὅπως μετὰ

quia qui peierarunt; fuere Aristides, & Phædrias, & Tisinicus, & Alcmæonides; vos autem, qui iurastis. Nec ò Dij ac Dæmones, custodes & præsides tuêdæ inter homines veritatis, Deæ simulacrum in quod iurabatis, imò verò delubrum ipsum corruit in capita nefariorum hominum, qui vos ad iurandum adigebant. Sed nunc quidem credunt vobis, quia iurastis; antea vero non credebant. Cur ergo à me etiam iusiurandum non exegerunt, vt mihi quoque fidem haberent? Si verò me improbum, vos autem probos existimabant, cur vos etiam probos criminabantur eo tempore, quo incusabar & ego malus? Oportet enim aut auctoritati hominum propter mores, aut iuramento propter religionem in Deum tribui fidem. Itaque si vos bonis esse moribus scissent, iuramento non obstrinxissent. Si verò iusiurandum falsum, non effutissent nugas, nec mores improbassent. Verum nihil horum Leager congruit rationi, nec res sic se habet vt illi dicunt. sed liuor, vt dicebam, eorum hisce me affecit muneribus. Nam alio

post

post Themistoclem nondum indigent, & me fastidiunt. Quod si iam, vt videre est, res mea pessum eunt, ego sanè de vobis valde timeo, & vobis ipsis timendum est, ne iusiurandum vobis male vertat, dum putatis fidem quidē vobis habitam, ab ijs autem qui habuere fidem eludamini. Et ipse, cui iuranti non crederent, & retia & venatores effugerim; vos autem, quibus testimoniū pietatis, & sancti iurisiurandi hactenus datur, impiè & periurè à testibus opprimamini. Terricula obtendis, timoremq; injicis Themistocles hisce verbis, dicat quispiam. Certè tacendo timorem non incutio; sed dicentem audietis. Sin minus, an non mei vobis in mentem venit? qui cunctis Athenienſibus præcepi, vt vrbē desererent, & naues conscenderent; & suasi, immo obsequentes habui; nec tamen ipsos eosdem adducere potui, vt mihi permitterent Athenis secum habitare? Quid secum dico? nec sine Atheniēsibus in Græcia. Sed Pythius illorum ego; hoc enim me vocabant nomine, quando illis oraculum explanaui; nec Delphis, nec in

Herodot. lib. 7. Plut. in Themist.

τούτοις εἰ οὐδὲ Ξάνθου μοῖραν ἔχουσιν, μὴ τελῶντων εἰς ὑπερβορέους ἐκποπόσωμι. Καὶ ᾧ ὑπανέστησαν οἱ Ἕλληνες ὀλυμπιάζι πυθόδη δὴ τῷ θέαν τῶ γυμνικοῦ ἀγῶνος, τούτῳ οὐχ οἵοντε ἐν πανηγύρι καὶ ὃς ἄκρῳ τιμῇ καὶ προεδρίᾳ τὰ νεῦ· ἀλλ' οὐδ' ἐν βιβλίῳ τῆς ἑλλάδος οἰκήσῃ, οὐδ' ἐν ἱερῷ ἱκετείᾳ ἢ καταφυζις. ταῦτα οὐκ ὀρρωδᾶτε ὦ Λίαγρι, οὐδ' ὅπῃ ὑμᾶς θάμβος, ἀλλὰ μετὰ τὸν ὅρκον πάντ' ἔχειν ὑμῖν οἴεσθε καλῶς; καὶ ἴχοι γὰ ὦ δέσποινα Ἀθηνᾶ· ἀλλ' οὐδὲν ὅτως ἀνόητον, ὡς ὅταν μὴ διαφέρωσιν αἱ δίκαι ἢ χρήσιμος· τί οὖν ποιητέον; ἐρώτη με· φεύγωμεν ἄρα μηδενὸς ἡμᾶς ἐλαύνοντος; οὐ λέγω τοῦτο; ἀλλὰ μὴ κοιμᾶσθε· ἀπιστᾶτε, φοβᾶσθαι· ὑποδήσεται τὸ πλοιαρίδιον ἢ διαχωρεῖν, ἂν τούτου δέῃ; καὶ ποῖόν τις αὖτη, ἢν τὸ ἔργον μόνον φροντίζητε. ἢν δὲ ῥαθυμῆτε, πάνυ ἔχειν ἡγούμενοι κατὰ χόρον, δέδοικα μήποτε ὁ δυσχὴς ἐγὼ ὅλας τὰς ἀθήνας ἄπρακτος ἀφηρημένος ὦ. μέχρι γὰ νεῦ ἔχω τι αὐτῶν, καὶ μὰ δία οὐχὶ τὸ φαυλότατον, ἀλλὰ τὸ βέλτιστον, φειδόντων ἔτι καὶ ζώντων

Delo vitam traducere ſinor; quin immo nec in fortuna Xāthi eſſe, ne tandem ad hyperboreos commigrem. Et cui Olympiam profecto ad gymnicos ludos aſſurrexerunt Græci, modo non licet ſpectare certamina citra honorem, ac primarij ſedilis dignitatem; ſed neque profanum vllum conceditur in Græcia domicilium, aut ſacer locus, quo ſupplex confugiam. Hæc non pertimeſcitis Leager, nec obſtupeſcitis, ſed omnia vobis poſt iuramentum in tuto eſſe putatis? atque vtinam in tuto ſint, domina Pallas. Sed nihil ita ſtultum eſt, vt votum à ſpe non differens. Roges: Quid igitur agendum? fugiendum ne depellente nemine? non me hercle, ſed non obdormiendum. Ne credite, timete; res ipſa ſubijciet, num recedendum, ſi res ita ferat, an ſit aliquid iſtic agendum, modo curam adhibeatis. Quòd ſi negligentiores eritis, res veſtras perbono loco eſſe putantes, miſer ego vereor, ne integras plane deperdam Athenas. Adhuc enim partem illarum habeo, & hercle non abiectiſſimam, ſed præſtantiſſimam, dum ſoſpites amici ſuperſunt. At ſi profugus quidem ego quæuis

Plut. in Themiſt.

terræ

terræ loca perrenem; inimici verò clarissimi & potentissimi sunt: sodales autē vos nec illic, nec vna sitis: multa quoque interim puerorum turba parentibus orbatorum seruitutem pariatur, mulierum præterea & vestrarum & mearum in solitudine viuentium; inter quos non desunt & senes & alios adhuc in vita sunt: Quæ, vt dixi, si confertim eueniant omnia; mihi quoque sine dubio satius erit me in fugam conijcere, & pati quicquid hostibus collibitum fuerit, quàm vt quicquam horum aut fieri videam, aut narrari audiam. Proinde Leager de his quæ dixi, dies noctesq. serio cogita, & accuratius expende; cunctosq. sodales, iuratos & initiatos; nosti verò omnes; de his admone ac solare; & enitere vt cura & prouidentia tua, totam hanc partem, si placet, illis ostendito, ac legito. Cætera quæ sequuntur, vel deleto & abradito, vel præcisa pene te habeto, vt præter te nulli vnquam mortalium patefiant. Neque enim sum nescius, iactare

φθόνου, ἢ ὑποπτεύεσθαι ἴσχω. καίτοι ἐγὼ μόνῳ σοὶ τοῦτο ἀγαπῶν. ἐγὼ δὲ οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὅτι ἡ

θεμένου καὶ θεραπεύω, καὶ δοκοῦντα μᾶλλον ἢ φανερὰ κακὸν ἐνδυομένου ἀναρρίπτω κύβον, ἀλλ' ἐδὲν ἧττον ἀναρρίπτω, καὶ τολμῶ, καὶ δέδοκταί μοι. Κ' ἐμὲ μήτε Λέαγρος οὗμὸς ἑταῖρος ἐπιχῶν θολώσῃ τῇς ὁρμῆς, οὐ γὰρ ἐφέξει· μήτε Νεοκλῆς ὁ πατὴρ, ἢ Θεμιστοκλῆς ὁ θεῖος ἀναβιώσαντες νεῦν, καὶ δεῦρο ἀφικόμενοι. ἀλλὰ μηδ' ὄρνις, μηδὲ φήμη, μηδ' ἀνὴρ ὁ τὸ ξύλινον τεῖχος ὑμῖν συμβουλεύσας τοῖς πολίταις σου θεσπίσας. ἀλλ' εὐφήμει ὦ κράτιστε, καὶ θεοῖς εὔχου σωτηρίαν καὶ νόστον ἡμῖν ἀπήμονα ὀπίσω πέμψαι· καὶ τὸ τέλος τῆς ἐγχειρουμένων μὴ μόνον ὡς ἐλπίζομεν, ἀλλὰ καὶ ὡς ἄξιοι ἐσμὲν, οὕτως ἡμῖν ἐπέλθοι. Διέγνωκα γὰρ ἀπαίρειν ἐκ τῆς Ἐφέσου αὐτίκα πρὸς βασιλέα τὸν, ὡς σὺ μὲν οἶσθα, πολέμιον· ὡς δ' Ἀθηναῖοι φασὶ, καὶ μαντεύονται ὦ ζεῦ δέσποτα, καὶ πάλαι θεοῖς φίλον. ἀπεστάλκαμεν γάρ μοι παρ' αὐτὸν ἤδη, καὶ ἅπερ τῷ ἀγγέλῳ ἀπεκρίνατο, καὶ πρὸς ἐμὲ ἀπέστειλεν· ὥστε με παντάπασιν ἐκπεπλῆχθαι, καὶ θαμβεῖν ἐφάπαξ. εἰ μὴ τοσοῦτον μόνον, ὅτι οὐδὲ ἡμῖν ἀληθὲς οὐδὲν πώποτε οὔτ' εἴπομεν ἐκείνῳ, οὔτ'

dare me aleam feruidam & temerariam, & euidentis periculi potius quàm imminentis; sed iacio tamen, & audeo, & constitutum mihi est. & neque Leager sodalis meus à proposito me coercere velit, non enim coercebit; neque ipse Neocles pater, vel Themistocles patruus excitati modo ab inferis, & huc profecti: sed nec augurium, aut omen; nec ipse, qui oraculo suo ciuibus tuis responderat, vt se ligneo muro vallarent. Sed ominare nobis prospera vir optime; Deosq. precare, vt saluos nos & incolumes redire velint: & conatus nostros eum ad finem perducant, non modo quem sperамus, sed etiam quo digni sumus. Decreui enim Epheso discedere, & quamprimum adire Regem, nobis vt tu quidem scis, infensum; vt verò Athenienses aiunt, atque vtinam diuinent, & verum dicant, amicum. Iam enim ad eum misi, & nuntio comiter respondit, & ad me scripsit, vt prorsus præ admiratione obstupeam. nisi forte illud subsit, quòd nos quoque illi nihil veri vnquam aut diximus, aut scripsimus. At non imitabitur

Herodot. lib. 7.

nos

nos magnus Persarum Rex: neque enim illi ad lædendum nos emolumento est vti mendacijs; cum si velit, possit idem facere vera dicendo. Ibo igitur ad illum; at quid facturus, si facultas adsit, pudet me dicere. Dico tamen velle me, si facultas non deerit. Tu verò istic res nostras curæ habeto, non tamen apertè & palam; ita enim summopere vtrisque conducit: sed accurata diligentia, vt facies sat scio. magisq. timeo, ne de rebus meis curam adhibeas propalam, quàm ne indiligentior sis. Verum illud quoque, si nos amas, caueto, primò quidem tui ipsius causa; tanti enim facio te, quanti meam animam: deinde propter me, & res meas, vt nobis vtilitati & adiumento diu sis. Hæc, vt faciendum duxi, arcana mecum habeto. Cætera verò vt se habeant, dabo operam vt primo quoque tempore scias, ne quid meorum tibi sit ignotum.

εὐσομαι δὲ καὶ τὰ λοιπὰ, ὅπως ἀν ἡμῖν ἔχῃ, σήμηλωσω σοι πάν-
τα, ἵνα μηδὲν ἀγνοῇς τῶν ἡμῶν.

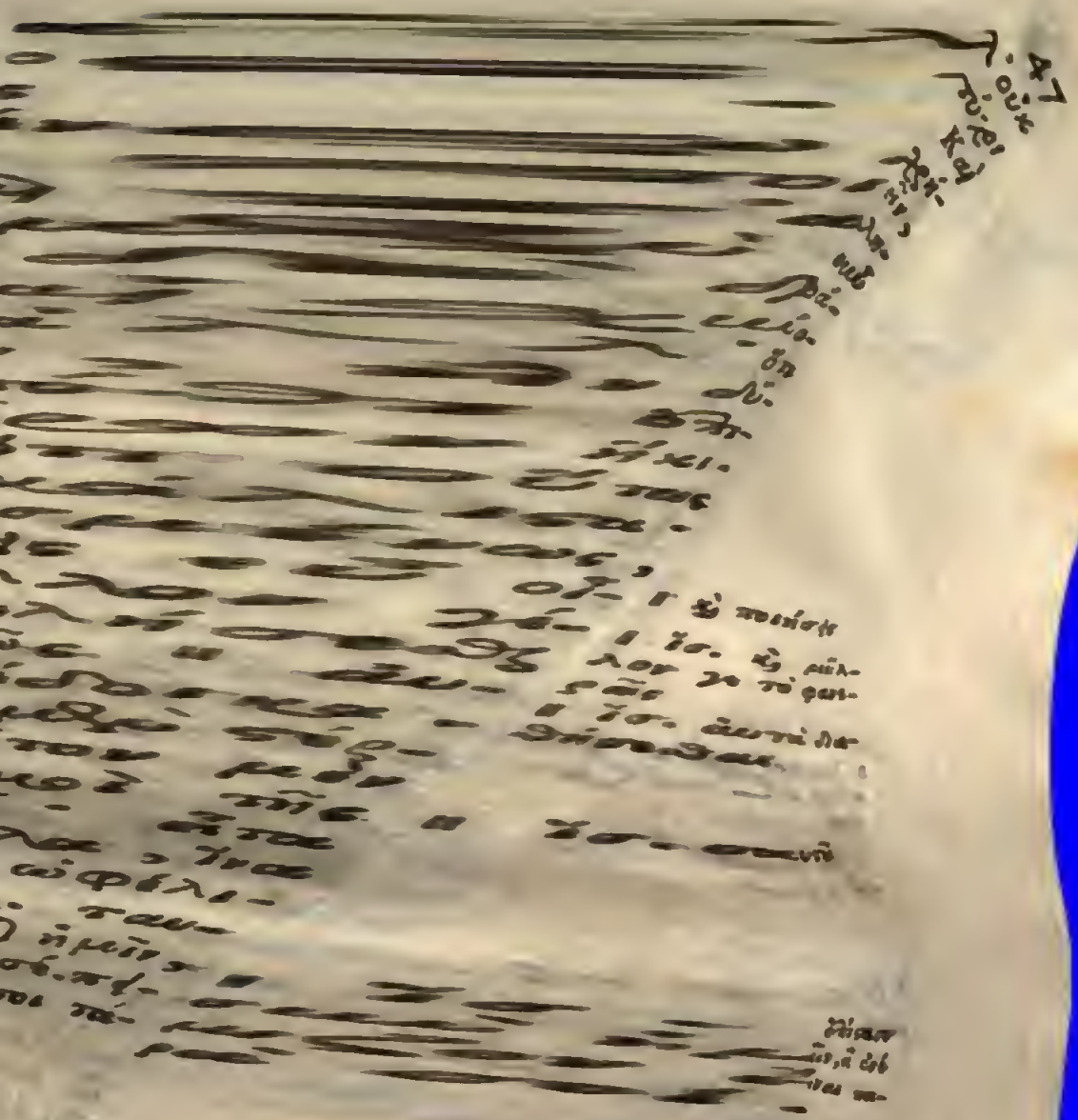

Argumentum XV. Epistolæ.

Callias, vt Plutarchus in Aristide ait, facem in sacris Cereris præferebat; propinquus Aristidis; vir opulentus. is in Themistoclem, perpetuum Aristidis æmulum, iectum & æruminis pressum sinistris verbis vsus est. Tulit hoc Themistocles grauiter rei indignitate permotus, quòd vir præter opes haud bonis artibus comparatas, nulla virtute spectatus obstreperet. & ignauiam obiicit ac linguæ procacitatem: additis quoque minis, si quando fortuna suffragaretur.

Θεμιστοκλῆς Καλλίᾳ.

Μὴ ζήλου ὦ Καλλία Ἀριστείδου τοῦ φθόνου, οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος πολλάσι ἴφη ζηλῶσαι τὸ πλοῦτον· καί τοι μαχητῇ ἄμφιον ἦν. Διὸ πάντες εὔχονται σφίσιν αὐτοῖς καὶ γνησίαις σφετέραις κἀκείνου [1] ἀπαράζεσθαί σε· ἢ ἅπαντες ἐχθαίρουσιν, καὶ ἐπάρατα ἡγοῦνται, ἐκεῖνα μιμεῖσθαι. [2] μηδὲν οὖν ἴτω, μηδὲ σκῶπτε Ἀθηναίους, ὅτι εἰκῇ χειροτονοῦσιν, καὶ ἐκ τῆς ἀναξίων αἱροῦνται στρατάς, ὡς ἐμὲ [3] διὰ τριτόμβριος. ἀλλὰ πρῶτον ἐκεῖνο σκόπει· ἐπιπλήττεις αὐτοῖς νενικηκόσι στρατάς, κεχειροτονηκόσιν. ἔπειτα ὅσας ὢν αὐτὸς ταῦτα λήρεις· καὶ ὅτι οὐδὲ μετὰ πολλοὺς ἄλλους Θεμιστοκλέας στρατηγὸς ὧδε ἀποδεχθῆναι ἠδυνήθης. οὐ γὰρ τῷ τυμβωρυχη-

[1] ἴσ. τὰ κατ' ἐκεῖνον ἀζημίζεσθαι

[2] ἴσ. μὴ δὲ εὖ αἰτιᾶσθε

[3] ἴσ. αἰνιττόμενος

Themistocles Calliæ.

INuidia laborantis Aristidis æmulator caue sis Callia; nam & ille tibi non multum inuidere opulentiâ dixit: quâ. quam hoc longè præstantius est. Quocirca omnes sibi suisq. posteris moderationem illius præoptant eorum imitatione, quæ omnes odio habent, & execranda iudicant. Ne igitur culpam in Athenienses conijcias, nec reprehendas vt insipientes, quòd magistratus creent sine consilio, & indignos eligant Præfectos, in me sermonem detorquens. sed primum illud considera. Increpas eos, à quibus creati duces sunt, qui victoriam reportarunt. Deinde, qui vir tu hæc blateras; cum ne post multos quidem Themistocles dux designari potueris. Opus enim erant Athenis duces, & magi-

Plut. in Arist.

χη-

stra-

Plutarch. in Arist.

stratus, non qui sepulcris Marathone suffossis, putrefactas Persarum cadauera in subterraneis foueis despoliauerunt, sed qui commisso nauali prælio ad Salamina & ad Eubœam prostrauere hostiles copias. nec qui pecunioſi admodum sint, at vnde pecuniam coegerint, dicere non habeant: verum qui magna & egregia opera præstiterunt. Tu verò, qui quo plurimum vales nullam Athenis vtilitatem attulisti; anxiè nimis & curiosè inquiris ea, ad quæ vnus ex omnibus Athenienſibus es minimum aptus. & tantis quidem opibus, quantis affluebant non paucæ Persarũ myriades: quas tu detractis spolijs hæres omnium factus, nescio quomodo ijs abstulisti qui pugnarunt, & vniuersæ Vrbi, nec paruo, nec magno emolumento vnquam patriæ fuisti: sermone verò, quo infantissimus es, illam castigare audes: deq; bellica re objurgas Athenienſes, quòd ita, vel non ira deliberarint, qua tu es homo nihili & inertissimus. Sed res sic habet Callia: Viuos leones nec tauri ferunt, nec vlla ferarum quamlibet magnitudine & robore præ-

stan-

ἀλλ' ἐμῶν θηείων· πεσόντων δὲ αὐτοῦ καὶ κειμένων οὐδὲν θαυμαστὸν, εἰ καὶ μύες ἐπ' αὐτοὺς ἀναβαίνουσιν. ὥστε καὶ σὺ νῦν μὲν δοκόλλις ἡμῖν ἢ βύλῃ καὶ ἐμπηδᾷς, ὅτι πᾶσιν ἐσμὲν πεπτωκόσι. οὐδὲν μήν τοι τῷ ἀδοκήτων, εἰ καὶ ἡμῶν ποτὲ ἔτι γοῦν ἐμπνέοντα, καὶ τὸν ψυχὴν ἔχοντα δώσει θεὸς ὑπομνῆσαι ταύτης σε δημηγορίας· δώσει δ' οἶδα. Οὐκ ἀρτᾷ κακὰ ἔρχεται, φασὶν οἱ ποιηταί.

stantium. sed prostratis & mortuis non mirum, si & mures insultant. Quare tu etiam nunc quidem vt lubet, insilis & irruis in nos; quando res nostræ iacent. Forsan nobis quoque spiritum adhuc ducentibus, & animam habentibus dabit Deus, vt ad memoriam tuæ concionis te reuocemus. Dabit autem sat scio. Nunquam succedunt male facta; aiunt poetæ. Oxyl.

ι ἴσ. ἐφάλλῃ ἡμῖν ἢ βύλῃ καὶ ἐμπηδᾷς, ὅτι πᾶσιν ἐσμὲν πεπτωκόσι.

Argumentum XVI. Epistolæ.

PRomiserat Habronycho supra Themistocles scripturum se, quicquid post illud tempus euenisset. Scribit ergo de sua ad Regem Persarum profectione, quam Habronychus antea sibi ab Euxitheo narratam Themistoclis nomine nec probare volebat, nec improbare.

Θεμιστοκλῆς Ἀβρονύχῳ.

Themistocles Habronycho.

ΤΕθάῤῥηταί μοι τὰ μεγάλα καὶ δεινὰ ἐκεῖνα ὦ Ἀβρόνυχε, ἢ καί σοι παρ' ἡμῶν Εὐξίθεος ὁσὸ γλώττης ἁλιεύσας μύθους, καὶ δηλώσω ὅπως μοι δίγνωσαι. σὺ δ' ἐσιώπας, ὡς ἔφασκε ἐκεῖνος, εἰς τὴν γῆν κύπτων· ἐπαινεῖν μὲν οὐκ ἔχων, ὡς ἐμὲ εἰκάσαι, κωλύειν δὲ οὐκ ἐθέλων. καὶ καλῶς ποιῶν, οὐ γὰρ ἂν ἐκώλυσας· βλασφημεῖν δὲ οὐχ ἥκ-

MAgna illa & ardua sum audacter aggressus Habronyche, quæ iam audieras Euxithei ore, meis verbis tibi meum consilium exponentis. tu verò tacebas, vt ille aiebat, oculis humi defixis: quòd, vt conijcio, nec approbare posses, nec impedire velles. & rectè quidem; neque enim impedisses. maledicta verò dicere non con-

ι ἴσ. ἃ μεμνημένοις παρ' ἡμῶν.
ι ἴσ. καὶ δηλώσω

ue-

veniebat. sed eo iam, eo; sedensq. in rheda hæc scripsi. Vale: & quod ad nos attinet, læto sis animo.

Argumentum XVII. Epistolæ.

Post navalem ad Salamina victoriam constituto à Graecis Themistocle Xerxis praefecto, ut Diodorus narrat libro 11. quibus nam praeferenda essent; Lacedaemoniorum opera factum est, ut si Graecorum populis praeferrentur non Athenienses; quorum maior pars navium, & virtus maximè enituit; sed virorum autem iudicaretur praestantissimus Aminias Themistoclis frater: addit Herodotus lib. 8. Polycritum, Eretriensem. De Themistocle autem varia dicunt Plutarchus & Diodorus. Ille, quod congregati ad Isthmum Graeci palmam quisque suffragio suo daret, post se vero Themistoclem factum, ut unus Themistocles omnium suffragio esset optimus. Diodorus autem; Quòd Athenienses gratificantibus se potiebatur, veriti Lacedaemonij, ne quid maius Themistocles moliretur in Graecos, praemia quae palmam adepti erant, illi duplicarint. Qua cum accepisset Themistocles, iniuriam amisit. Scribens igitur ad Aminiam Themistocles res suas commendatas illi volens, redigit in memoriam quae rerebus ille sub navarcho Themistocle esset; ut magnas adeptus fuerit Themistoclis causa; & ipse in se magis intentioribus hac ipsa de causa irritaverit. Postremo amicabilitatis nomine, & fratrum eius exemplo rogat, ut operam floritate sua & sibi & filijs & uxori non desit.

Themistocles Aminiæ S.

ET si diu inter nos mutua familiaritate non sumus usi, in omni tamen nostra vita similes fuimus; & alter alteri non crebro quidem, sed praeclaram nauauimus operam...

φλῶ ἡμέραν, ἢ ἐναυμαχήσαμεν ἐν ταύτῃ, οὐ στρατιᾷ μέρος ὄντες, ἀλλ' ἐγὼ μὲν ὢν ἐν | οἶδας, καὶ οἱ πλείους τῶν νεῶν ὄντων ἀνθρώπων· σὺ δὲ τριήραρχος, ὡς τῶ παντὸς ἀειδίων ναυτικοῦ. ὑπερμέγιστον καὶ βεβαιοτέρα φιλία, ἢ συναριστῶσιν καὶ συνδειπνοῦσιν | ὃς ἡμέραι ἀνθρώποις εἰ δύσεις τὸ Τιθωνοῦ διαλεγόμενον γῆρας, ἀλλὰ τὸν χρόνον ἂν γένοιτο. οὐδὲ γὰρ μόνον | οὕτως ἀνδρεῖον ὄντα σε καὶ δίκαιον, οὐδὲ ἀμνήμονα εἶ πάσχομαι ὧν χρεὼν μεμνῆσθαι, ἀλλὰ τὸν καιρὸν ὁρᾶν ἐκεῖνον οἴεσθαι παρόντα, ἐν ᾧ σὺ μὲν ἐπιβόντος εἰς πάντας ἐγένου δὲ ἡμᾶς, ἡμεῖς μέντοι διὰ σὲ πολλοῖς καὶ δυνατοῖς οὐκ Ἀθηναίων μόνον, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἑλλήνων προσκεκρούσαμεν. ἢ πῶς οὐ δεινὸν ἂν γένοιτο, Ἀλκιβιάδην μὲν καὶ Στράτιππον, καὶ Λάκριδην, καὶ Ἐκμόχλην τοὺς Ἀθηναίους· τὸν αἰγινήτην δὲ Λεωκράτην, καὶ Δίφιλον τὸν Ἐπιδαύριον, καὶ Κέλωνα τὸν Τροιζήνιον, καὶ πολλοὺς ἄλλους τῶν ἑλλήνων προδοσίαν τῆς ἐμῆς στρατηγίας κατηγορεῖν, δι' ἣν | αὐτὸ τοῦτο, ὧν ἕκαστος βούλεται τοῖς ἄρχουσιν ὑπάρχειν τὰς ἑαυτῶν

vt nobis sufficiat vnus ille dies, quo pugnam nauale simul pugnauimus, non vt exercitus pars; sed ego quidem is, qui tu nosti, & plurimi hominum; tu verò trierarchus, & vniuersæ nauticarum copiarum multitudini virtute præcellēs. quæ maior & firmior amicitia est, quam foret ob diuturnitatem prandia cœnasque communes agentibus per tot dies, quot fuisse velis quam aiunt Tithonis senectam. Non ergo te solum opinor strenuum & probum, sed nec eorum immemorem, quæ meminisse oportet; ac illud tempus adesse putantem, quo tu nostra causa multum es nomen consecutus; nos autem propter te apud multos ac potentes, non tantū Athenienses, sed alios etiam Græcos offendimus. An verò ferendum erit, Alcibiadem quidem & Stratippum, & Lacridem, & Ecmochlem Athenienses; Aeginetam verò Aristidem, & Derconem Epidaurium, ac Celonem Trœzenium, multosq. alios ex Græcis, accusare me proditionis dum nauarchi imperio fungerer, eam ipsam ob causam, quam inesse quisque in ijs vult, qui magistratum gerentes patrias liberant; & eorum ini-

mi-

micitias, tua causa me susce-
pisse. Qui iustam quidem tu-
lerunt de deferenda præstan-
tiori palma sententiam; sed
postmodum indignabundi ea
gesserunt, per quæ ab illis mul-
tisq. alijs agor & feror in te.
vero & tuo ipsius nomine, &
loco illorum omnium mihi
non esse amicum? & iniqua
maleficiorum recordatio for-
tior omnino erit acceptorum
beneficiorum iusta memoria?
plusq. illi valebunt ad inferen-
da nobis mala, quàm ad curan-
da tu commoda? Verum ego
hæc non crediderim de Amy-
nia filio Euphorionis; viro non
paterna solum, sed & consan-
guineorum nobilitate illustri;
Cynægiri, qui bello Marathō-
niaco egregia bellicæ virtutis
opera præstitit: Aeschyli, qui
toto vitæ curriculo eruditio-
nis temperatiq. animi laude
præstat. Nimirum tu & tui
ipsius sectator eris, & fratrum
similis; tuoq. nauarcho auxi-
lium feres. Optimus verò fe-
rendi auxilij modus erit, In-
singulis quibusq. concionibus
obniti. Et si in publicis con-
uentibus profitearis te laturum
opem, & in rebus honestis non
defuturum, si noui quid in
nos, vel miseram vxorem, vel
natos consuatur, & adhibean-

tur

καὶ οὐ τὴν ἀμοιβὴν, ἐπαγγέλλοιο συλλαμβάνειν, καὶ ὑπουργεῖν τὰ μέγιστα, εἰ ποιήσῃς. εἰ δὲ ἐπαγγέλλοιο, οὐδὲν σε ὀχλήσει πλέον ἢ μελέτης καὶ ἐπαχθοῦς φροντίδος.

tur machinæ ab ijs, qui nos eiecerunt in exilium, ita beneficium conferueris. Quòd si profitearis, nihil plus molestiæ habebis, quàm quòd diligentem laboriosamq. curam susceperis.

Argumentum XVIII. Epistolæ.

THemistocles cum Aristide, cui Athenienses Iusti cognomen indiderant, in administranda Republica simultates gessit. Aristidem Themistocles, dum gratia & auctoritate floreret, iure ostracismi egit in exilium. Aristides verò Themistocli etsi non fecit paria; quippe vt vir probus, & iniuria immemor; quod Plutarchus in Aristide, & Themistocles ipse epistola septima & nona testatur: vitare tamen suspicionem male sentientis de profectione eius ad Regem Persarum non potuit. De hoc ergo scribit Themistocles; & quasi iam in tuto positus Aristidem exagitat.

Θεμιστοκλῆς Ἀριστείδῃ.

Themistocles Aristidi.

ΗΡαμψάμεθα Πέρσας ὦ Ἀριστείδη, ἥραμεν· καὶ οὐδὲν δεινὸν ἐπάθομεν ὑπ' αὐτῶν. οἶδα δὲ, ὅτι καὶ τὰ σαυτὸν θαυμάσῃ, τοῖς δὲ ἀπροσδοκήτοις μὴ παρ' ἐλπίδα σοι τοῦτον τὸν λόγον λελέχθαι· ἅμα καὶ τεκμηρίῳ χρήσῃ πρὸς τὸ πλῆθος, ὅτι βεβαιοῦται μου ἡ διαβολὴ τῇ τ' ἐμῇ πρὸς ἐκείνους ἡμέρᾳ, τῇ τ' ἐκείνων φιλοτιμίᾳ πρὸς ἐμέ. ἀλλ' ὅταν ταῦτα λαμπρὰς ἔχων, ἐκπεσὼν σοι τοῦ Σαλαμῖνι τρόπαιον ἵστα

PRofecti sumus, Aristides, profecti sumus ad Persas; & nihil mali passi sumus ab ijs. miraberis tecum ipse scio; cæteris verò simulabis, haud quaquam esse præter spem hoc tibi dictum. Assumes id tu etiam tamquam certum argumentum ad plebem, ex mea in eis spe, & eorum humanitate in me probari quod in me finxit calumnia. Has nugas dum garris, ruet in te trophæum in Salamine erectum. lapideum

illud

illud esse scis, & mole permagnum; cuius auctor ego; vt maiores in populo turbas commoueas, & beneficia conferentibus inuideas: si quis Deus non pro tua arrogantia iustus, sed re vera hoc titulo dignus saxum illud in execrandum & ingratum tuum caput deuoluat. Me verò vult saluum magnus Rex, non vt gratiam referat; (certè enim passus, quæcumque passus est, nostris beneficijs egregiè respondet) sed inimicum quidem sibi me in alijs norat, at virtutem admiratus est, & fortunam miseratus. Quocirca si propter me legationem mitteretis ad illum, iniquè vos egisse iudicaremini, vt is iniqua patsum subleuaret: & ejicientes vos miserandum fecisse, vt merito ille miseraretur ejectum. Quàm exules nos iam amplius miserabiles non sumus. Quare disrumpatur licet Aristides Lysimachi filius. Disrumpatur cuicumque iniucundum est, commodius nobis rem euenisse, quàm ipse sperabat.

Argu-

Argumentum XIX. Epistolæ.

MOnuerat supra Themistocles Pausaniam, vt fortunæ vicissitudinem caueret, & populari auræ diffideret. Ille iam animo corruptus molliebatur, vt primo libro ait Thucydides, imperium Græciæ. missaq. ad Regem Persarum epistola, Spartam illi, & reliquam Græciam promittebat, dum Rex illi filiam in matrimonium daret. annuit Rex, & maioribus promissis pellexit Pausaniam. ille Plataensi victoria elatus, & amicitia Regis insolentior factus, & moribus, & habitu, & satellitio cœpit imitari Medos. vt tandem Spartani vocatum iterum ac tertio omni potestate nudauerint, denique detectis omnibus proditionis machinis morte affecerint. De quo Thucydides, Diodorus Siculus libro 11. & Plutarchus in Themistocle. Has ignominias obiecit illi Themistocles, & perfidiam exprobrat, vir hac de causa omni laude dignissimus.

Θεμιστοκλῆς Παυσανίᾳ χαίρειν.

Themistocles Pausaniæ S.

Ἀπολελόγησαι ἐπὶ τῇ τύχῃ ὦ Παυσανία. εἰ δὲ γὰρ ὅτι ἠτύχησας, δικαίως ἀφῄρησαι καὶ ἡμᾶς τὸ κατηγορεῖν ἐπὶ τῇ τύχῃ. σὺ γὰρ ὑπαρχέτω μῆδος γενέσθαι Λακεδαιμόνιος ὤν, καὶ πόθος προσῆλθε τὴν Ἑλλάδα, ἀρχὴν μόνον ἀποστερήσαι ἡμᾶς ἐφ' Ἑλλησπόντου ἔχοντας, καὶ ἐξουσίας ἧς ταῦτα ἐπράσσομεν· ἀνὴρ δὲ βέλτιστος, καὶ κατὰ καιρὸν ποθῆς, ἐφ' ᾧ τε διηγωνισμένον καὶ δεδρακέναι δώσῃ. ὥστε σὺ τὴν τύχην ἠδίκησας, ἣν τότε εἶχες, οὐ σὲ ἐκείνη. καὶ νῦν ἐπ' εὐτυχίᾳ, ὅτι κινδυνώδης ἀκ-

Dedisti fortunæ suam defensionem Pausania. per mala enim, in quibus nunc es, iure nobis quoque abstulisti facultatem accusandi amplius fortunam. Nam tu cum Lacedæmonius sis, esse Medus voluisti, atque ad Medorum regnum adiungere Græciam. quamobrem præfecturam Hellespontii amisisti, & auctoritatem qua hæc agebas. tu verò circumeundo huc illuc vagaris, & opportunitatem desideras, qua effectum reddas aliquid ex ijs, quæ statuisti. Itaque fortunæ, quam tunc temporis habebas, iniurius tu fuisti,

sti, non illa tibi. & nunc prospera adhuc fortuna veteris. insuper enim tibi periculum imminet, & Lacedæmonij te morte mulctabunt. solatium tibi erit, quòd non iniustam lues mortis pœnam. Cum Artabazo fœdere coniunctus, & Regis esse gener supra modum expetis. At quomodo te putas par pari referre? Ducis vxorem barbaram, simulque Cariam forte aut Phrygiam accipis: das autem Græciam, & vrbes Græcorum, nec Lacedæmona excipis. Et perfecturum te cogitata speras insulle. Cum verò te frustrata fuerit spes, cognoscès solum tibi sensum proditoris fuisse, opera non præsto esse. Non tam longè distant à Peloponneso Pausania Troas & Colonæ, quo te abdidisti ad agenda negocia Regis, vt ad hæc loca non perueniat tuorum operum fama. Sed Polypnionis opera, & Gongyli Eretrienſium scelestissimi veteris ad negocia Regis; qui etiam perferendis litteris aptus tibi fuit tabellarius. Hæc in Græciam peruulgauit fama & Mnestoridas: quem tu, quòd Lacedæmonius sit, & hoc esse velit, teq; assiduo legum Spartanarum admoneat, contumelijs oneraſti;

& pro-

ἀκμὴν, καὶ μέλλῃς ἔτι σὺ
τῶνδε ὑπὸ Λακεδαιμονίων
ἔξειν ἀθάμβειαν, ὅτι δὲ καὶ οὐκ
ἀδίκως ἔτι θανῇ. Λήσειν
βάζω ὑμᾶς φυὼς ἐπιτυφὼς καὶ
βασιλέως γαμβρὸς ὢν ὁρᾶν.
Καὶ πῶς ἔστι σοὶ ἴσον
εἶναι δοῦναί τε καὶ λαμβάνειν;
ὃς γὰρ λαμβάνεις μὲν γυναῖκα
βάρβαρον, καὶ γῆν μετ' αὐτῆς
Καρῶν τάχα ἢ Φρυγῶν.
δώσεις δὲ γῆν τε τὴν ἑλλανίδα,
καὶ πόλεις τὰς ἑλλήνων, οὐδὲ
Λακεδαίμονα ἐξαίρεις. Καὶ τοίνυν
ἃ διέρχῃ καὶ μάτην ἐλπίζεις.
Δυστυχήσαντός τοι τῆς ἐπιπεσούσης
φήμης μόνον ἂν σοι
δόξαι, τὰ δ' ἔργα ὑπέρκειται.
οὐχ οὕτως ἡ Παυσανίου μάχη
διέργει τῆς Πελοποννήσου ἢ τὰ Τροικὰ αὖτε καὶ
Κολωναὶ, ἵνα σοι καταδῦναι
τὰ βασιλῆ συμφέροντα μέλλοι, ἵνα τῷ σῶν ἔργων καὶ
φαὶ τοιοῦτόν τι ᾖ. ἀλλά σοι
τὰ περὶς βασιλέα ἢ Πολυπνίου ὄζει, ἢ Γόγγυλος ὁ κάκιστος Ἐρετριέων· ἄν τι καὶ τούτῳ
ἐσαθρῇ κέχρησαι ἀγγελιαφόρῳ· ὃς δὲ σοὶ ἑλλάδα φῆμαι ταῦτα ἀγγελίαι φέρειν, καὶ
Μνησταίδης· ὃν σὺ Λακεδαιμόνιον ὄντα, καὶ μάλα
τοῦτο βουλόμενον, καὶ σοὶ ῥᾴστην
ἀεὶ παρέχοντα τὴν ἐν Σπάρτῃ
νόμων ὑβρίσαι ἴσχε, καὶ μέ-

τος δ' ἀφθονίας ἀπολαύσεις. ἀλλὰ σπούδασον ὡς χίτλιστα, ἂν σε Ἀρταβάζος ὑπὸ Λακεδαιμονίων καλούμενον, ἢ ἡ τοῦ βασιλέως θυγάτηρ ἤδη οὖσα ὡραία γάμου. Καί σοι ταῦτα ὑφ' ἡμῶν γεγράφθω πολὺ χαλεπώτερα ἢ δι' ἡμᾶς, ὅτι σοι ταῦτα αὐτοὶ φυγάδες ὄντες ὀνειδίζομεν.

& proditione solus perfrueris. At considera miser, qua tere iuuare queat Artabazus vocatum à Lacedæmonijs, aut Regis filia iam viro matura. Hæc porro, quæ nos scribimus, longè maiorem tibi molestiam afferãt & propter nos; Quòd qui exules sumus, hæc tibi probra obijcimus.

Argumentum XX. Epistolæ.

COntinet hæc epistola, quicquid Themistocli obuenit, postquam Argis abscessit vsque ad peregrinationem Persicam. Multas hic minutias reperias, quarum vel nulla mentio fit in historijs, vel diuerso, aut etiam contrario modo fit. sicut & ipse quæ de Admeto narrat epistola 11. aliter hic videtur exposuisse. cum certè rem in ea pressius, in hac latius explicauerit, vt ex vtraque narratione vnam conficias integram. Quare qui confictas epistolas hasce vult, fateatur necesse est, aut de suo aliquid addidisse simulatum scriptorem. tumq. vix credi potest, quo pacto omnia cõueniant. ex veris enim & fictis nunquã fit vna cohærens & sibi cõstans historia. aut olim extare alium scriptorem, de quo ille sumpserit; & latuerit auctor ille Thucydidem, Plutarchum, & Diodorum Siculum. sed hoc diuinare est, & non perpendere quid phrasis valeat, & stylus, ac sententiarum grauitas. Nam si Thucydides ipse admiratus est Themistoclis eloquentiam; & Thucydidem nemo vnquam potuit imitari; quis putet extitisse quempiam, qui scribendo ausus fuerit Themistoclis personam induere?

Θεμιστοκλῆς Πολυγνώτῳ χαίρειν.

Themistocles Polygnoto S.

ΤΑῦτά ἐστιν ἃ Πολύγνωτε τὰ συμβάντα ἡμῖν μετὰ τὴν ἐξ Ἄργους φυγήν, ἃ παρεκάλεις γράφειν

QVæ nobis obtigerunt, postquam ex Argis profugimus, & scribi ad te Polygnote iussisti, hæc sunt, quæ

quæ iam scribo. Cum autem
quem ad me misisti, magna
celeritate venisset; atque in
cer alia fugiendum esse nota
liisset; Argis sine mora reli
ctis: comitati verò sunt abeun
tem Nicias & Meleager ho
spites mei: Cyllenem marití
mum Elæorum oppidum deue
nimus. Ibi parum abfuit, quin
insequentes nos expectaremus
propter tempestatem. Etenim
cum nauigationem Corcyram
instituissemus. Corcyræos enim
nobis olim beneficijs deuinc
ramus: tres totos dies retemi
fuimus. & purabamus fugam
nostram Lacedæmonios iam
non latere. Verum quarta
die nobis valde commoda fuit
nauigatio. & comitantes qui
dem amicos, vbi gratias egis
sem, dimisi: volebantenim
nos vltra etiam fugientes se
qui: naui verò, quam mihi de
derant, solus Corcyram feli
citer sum aducetus. Porrò Cor
cyræi non tam grati esse, quàm
à periculo abesse volebant.
nobisque referendam pro be
neficijs gratiam exigentibus,
vicissim illi loco beneficij pe
tebant, ne exilij terminum
Corcyram statueremus. Ita
animi pendebam. Iam
quem remiseram ho
& famuli pau
cio-

ἀρχαίοις· εἰκέναι τὸ μοι ἐλάσσονες, ὧν ἀπέλυσα, ἐλέποντο. ἐπεὶ δὲ Κερκυραῖοι καὶ ζαχύτερα ἤδη ἐφθέγγοντο, καὶ πολλῷ μᾶλλον ἐμάχεσθαι ἔφασαν πολλῷ μᾶλλον ἢ μαχεῖσθαι ἐμοὶ ἔμελλον, ἔγνων δεῖν Σικελίαν τε καὶ πρὸς Γέλωνα πλεῖν. Γέλων γὰρ δὴ τότε Συρακουσίων ἐμονάρχει, καὶ ἤθελε τοῦ πάρεργος ἐμοὶ, καὶ οὐκ ἔμελλεν Ἀθηναίοις πρόθυμος. νῆα δὴ σκέπτομαι ἀνδρῶν Λευκαδίων, καὶ τῇ ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ ἔμελλον εἰς τὸν Αὐσόνιον ἐμβάλλειν. καί με ἀπέχειν κομιθεῖσα ἀγγελία. ἐτεθνήκει γὰρ ἤδη Γέλων, καὶ πολλὴ πρόφασις ταραχὴ Ἱέρωνα τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἄρτι τὴν μοναρχίαν καθιστάμενον. Καὶ ἐγὼ ὥσπερ εἶχον, τῇ αὐτῇ νηὶ δείπνου πρόφασιν πλέω, καὶ ἀποβὰς εἰς Μολοσσοὺς ἔρχομαι, καὶ ἔστι τῇ ἑστίᾳ τοῦ Ἀδμήτου ἐκαθεζόμην. Ἀδμήτῳ δὲ τότε ὑπῆκτο τὸ Μολοσσῶν ἔθνος, καὶ εὐδοκίμει μάλιστα αὐτῷ δὲ εὐσέβεια ἡ βασιλέα πυθέσθαι, καὶ οὐκ ἐφαίνετο φεύγειν ἡμᾶς ἱκέτας ἥκοντας. Τῶν δ' Ἀθηναίων καὶ Λακεδαιμονίων οἱ πομφθέντες, ὅπως βίᾳ πάντοθέν με ἄγωσιν, τῇ ὑστεραίᾳ ἡμέρᾳ καταπλεύσαντες εἰς Μολοσσοὺς ἀφικνοῦνται. Καὶ καταλαβόντες με

ciores mihi supererant, quàm quos missos feceram. Sed cum Corcyræi asperius iam loqui cœpissent; multoq. magis prodituri, quàm pro nobis viderentur pugnaturi; statutum mihi fuit nauigare in Siciliam ad Gelonem. Gelo enim eo tempore Syracusis principatum obtinebat; nobisq. adhærebat serio, nec erat Atheniensis auditurus. Quare nauim hominum Leucadiorum exploro, qui postridie se nauigationi maris Ausonij commissuri erant. sed allatus nuntius à proposito me auocauit; Gelo enim iam decesserat, & frater eius Hiero in regnum succedens magnis turbis iactabatur. Ergo ita vt me habebam, eadem naui vehor in Epirum; & egressus ad Molossos venio, atque ad focum Admeti sedebam. Admeto verò tunc parebat Molossorum gens; videbaturq. auctum illi regnum ob pietatem potissimum; & nos ille supplices non neglecturus. Postero die appulsi ad Molossos aduenere Athenienses & Lacedæmonij, qui me vt vi vndecumque abducerent, missi erant. ibi me deprehenso lætati

αὐτό-

tati sunt, & secum me abducturos aiebant. Admetum igitur adeunt, atque ita compellant. Proditorem, Admete, domo & foco excepisti, nec animaduertis: qui nihilo secius te & Molossos prodebat. Et si res illi successisset, nos Admete sederemus ad focum Medorum, hic verò te electo regnum fortasse Thesprotorum occuparet. Ita in Pausaniam iniquiores extitimus. Nam eorumdem consiliorum ergo pœnas iam tulit ille, hic verò euasurum se sperat; teq. iniquitatis tutelarem facit. At Pausaniæ nec Chalciœcus opẽ tulit. Verum tu hunc iube hinc surgere, vt fallaciter agere desinat, tuumque polluere focum. Athenienses autem & Lacedæmonij loco proditoris & exulis vnius tibi sint amici. Contra hæc cum essem ego dicturus, vt putarem illos pudore suffusos à me reiectum iri, anteuertit Admetus. & hoc, inquit, tempus ò Athenienses & Lacedæmonij supplici Themistocli datum est. Si verò & proditoris iudex essem, nec Athenensibus gratificando, nec Lacedæmonijs Themistoclem absoluerem. & hoc mihi

δυπόδι ἱκέτευσαν, καὶ ἄξειν σφᾶς ἐκέλευον. καταστάντες τε Ἀδμήτῳ τοιάδε ἔλεγον. Παρέδοτόν σοι Ἄδμητε ἱκέτην ἐλθόντα οἴκοι τε σῷ καὶ ἑστίᾳ δεξάμενος. οὗτος δὲ ἔλαθον ὢν καὶ Μολοσσοὺς προεδίδου· καὶ εἰ κατώρθωσεν, ἡμῖν δ' Ἄδμητε ἐπῆτο τῆς Μήδων ἐφυόμεθα ἑστίας. οὕτως δ' ἂν ἴσως καὶ αὐτὸ σοῦ ἐβασίλευσε θεσπρωτῶν. Νῦν δὲ ἄδηκτος ἄρχεις Παυσανίου ἐφυόμεθα. τῷ γὰρ αὐτῶν ἕνεκεν βουλευμάτων ὁ μὲν τετιμώρηται ἤδη, ὁ δὲ σοὶ δοκῶν προσδοκᾷ, ἢ σὲ τοῦ ἀδίκου βουλὸν ποιῆται. Παυσανίᾳ δὲ οὐδ' ὁ Χαλκίοικος ἐπήρκεσεν· ἀλλὰ τοῦτον μὲν ἀνίσταθι πέλας ἱκετεύοντα μὴ ἀπώσῃ γε ἐξβαλὼν, ἢ τοῖς σοῖς μιαίνων ἑστίαν. φίλοι δὲ σοὶ ἔστωσαν Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι ἀντὶ τοῦδε προδότου καὶ φυγάδος. Ταῦτα ἐπόθουν αὐτοῖς ἐγὼ ἐρεῖν, ὑφ' ὧν φόβῳ αἰσχυνθέντας ἀποπλέειν. δὴ· ἀλλὰ φθάνει Ἄδμητος εἰπών· Οὗτος μὲν ὁ καιρὸς Ἀθηναίοις καὶ Λακεδαιμονίοις τοῦ Ἀκτέου μόνου τοῦ Θεμιστοκλέους δικάσαι. εἰ δὲ καὶ τοῦ προδότου ἐδίκα-

ζον, μήτε Ἀθηναίους[1] ἄν, μήτε Λακεδαιμονίους[2] τὸ ποιῶν ἀπό-

λυον

[1] ἴσ. Ἀθηναίους
[2] ἴσ. Λακεδαιμονίους

λῶν ἐν Θεμιστοκλέα. Καί μοι ταῦτα ἔδοξα ἐν τῷ τῶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμαχίαι κεκλῦσθαι; καὶ τῷ ἐν Σαλαμῖνι, τῷ τε Παυσανίου φθονῆσαι ὑμῖν, καὶ ἐπὶ Θεμιστοκλέα ὀξυρρῆτα ἀυτλῶ, καὶ μόνα ἴσχι Παυσανίαι. Καὶ ταῦθ' ὑμεῖς ἐμοῦ τὸ ἀγνοῦν δόξετε, ἐγώ τι ὡς ταῦτ' ἀγνοῶν τὰ τῆς ἱκετείας δικάζω, ἄνδρα τῆς ἐμῆς ἀφαιρούμενον ἑστίας, καὶ δαίμονα μὲν ἀνθρώπου, τοῖς δ' ἐν ἐπείρῳ θεοὺς πεφόβημαι, ὡς ὄντα φυλάσσω, καὶ ἱκέτην αὖ τοῦτον ἀβλαβῆ. Καὶ οὐκ ἀνθρώπων τὸν ἀπέχθημαι, ἀλλὰ θεοὺς δεδίοικα ἀγνοῦμαι· θυσιῶν τε ἡγοῦμαι ἁπασῶν χάριν ἀμείνω εἶναι θεῷ ἱκέτην φυλακτόν. Οὕτω μὲν δὴ ἐκεῖνον καταφήσαντες ἐκ Μολοσσῶν ἐχώρουν· ἐγὼ δὲ εἰς Μακεδονίαν ὑπὸ Ἀδμήτου πεμφθείς, καὶ εἰς Πύδναν ἐλθὼν πρὸς Ἀλέξανδρον Μακεδόνων ἄρχοντα, πέμπομαι ὑπ' Ἀλεξάνδρου ἐπὶ τὴν ἐκεῖ θάλασσαν. καὶ δύστυχῶν ὁλκάδος εἰς Ἰωνίαν πλεούσης ἐμβὰς ἐκομιζόμην. Γῆς τε γὰρ οὖσης βασιλέως δὴ μᾶλλον ἐπιθυμοῦντες ὧν ἠργασάμεθα αὐτῷ κακῶν, μᾶλιστα δ' οἱ πλέοντες ἐπ' ἐμοὶ ἐθέλοιεν ἂν, ὑφ' ἧς καὶ ἁλαχθῶμεν

mihi suggereret naumachia ad Artemisium & Salaminem, ac proditio Pausaniæ; quæ vobis, licet communem esse vestris & Themistocli, semper erit soli⁹ Pausaniæ. & hæc vos ignorare me existimatis; & ego tamquam ignorans ea supplici disceptator sum. Virum, qui ad focum meum confugit; & timore quidem hominum perculsum, Dijs verò Epiroticis fretum, pro viribus tutor; & propugno, vt mihi supplex incolumis sit. Nec vllos hominum ego prosequor odio, sed Deos me timere non nego. & seruare supplicem cunctis victimis Deo gratius donum opinor. Ita illi capite demisso è Molossis abierunt: ego verò in Macedoniam ab Admeto missus, & Pydnam profectus ad Alexandrum principem Macedonum, mittor ad vicinum mare ab Alexandro. & onerariam nactus nauem, quæ in Ioniam nauigatura erat, in eam conscendens vehebar. terra enim iter habentes, quæ est in ditione Regis; cui bene nota sunt mala, quibus eum affecimus; percepturi eramus, num iustas penderemus pœnas.

ἴσ. ὡς εἶσπι ἴσ. ἢ δι' ἱκέτην ἀνταπόδοσιν ἀβλαβῆ. ἴσ. γῆς τε γὰρ τῶν ἐχόντων, ἔσπλ. δὴ μᾶλ. ἐθέλοιεν. ἴσ. ἐμέλλομεν. γνώσεσθαι

ἔμελλεν δίκαια ποιήσασθαι γνώσεσθαι. πλέοντας δ' ἐπ' ἐμοὶ εὔπλοια ἦγεν, ὑφ' ἧς καὶ ἁλαχθῶμεν

nav. Sed nobis in alto non erat commoda navigatio, cuius etiam spe a terra solueramus; verum magna tempestate iactabamur. Caeterum me non tam affligebat tempestas, quàm quod Naxon deferebamur. Naxos verò tunc ab Atheniensibus diripiebatur, & in eorum copias transiecta erat. Itaque inops cõsilij quid agerem non habebam; & cogitabam ad miseles supplicandi modos deuenire, ac pernicioſam petere fugam. Iam enim nullo labore capturi me erant Athenienſes, & in manus querētium incideram qui fugiebam. Sed quia ijs qui erant in naui, omnibus videbar esse ignotus, timebam verò ne me qui in cellis erant agnoscerent, & naui non fuerim egreſsus. Suspicionem porro conuectoribus iniciebam, & allaturus illis mali quippiam videbar, & nequaquam aptus nauigationi; vt me etiam ejicere de naui vellent. Cum in hoc periculo essem, Diophes, vnus ex ijs qui mecum nauigabant, patria Bargylieta, qui prius in me subinde intuens videbatur admirari: tunc intētius considerabat; meq. illũ ipsum, quem putabat esse, cognouit. Ergo cũ solus ad me proximè ac-

ἐνε-

ἐνυβρίζῃ σοι τὸ δαιμόνιον ὦ Θεμιστόκλεις, ἵνα σοι τὴν σωτηρίαν τίθηκεν ἐν μόνῳ τῷ ἀγνοηθῆναι Θεμιστοκλῆ ὄντι, τὸ σώζεσθαι [1] κἂν]. ἀλλ' ἐγώ γε καὶ ἐγνωκά σε, καὶ τοῦτο μάλιστα ὡς ὀλίθιον [2] διδόσοι σωτηρίαν ἵσως ἐργάσομαι. Ἐγὼ γάρτοι εἰμὶ ἐκεῖνος, ὃν σὺ ἐῤῥύσω, ὅτε εἰς Ἀρτεμίσιον ἔμπορον καταπλεύσαντα ἀνδρὸς ἐσίους ἐχθροῦ ἰδίᾳ ἕνεκα ἀποθανεῖν ὡς δῆθεν βασιλέως πλέοντα ἠξίουν. Σὺ δὲ, ὅπερ ἦν, ἀπιστήσας αὐτοῖς, ἔτι καὶ ἐπέκρωσας τῆς ἐπιχειρήσεως. Ὃ ὅτε εὖ ἐπιπόνθεις ὑφ' ἡμῶν πρότερον, οὔτε πίστεσθαι προσεδόκας. ἡγεμὼν γὰρ ἦς βασιλεῖ ἀντίπαλος, καὶ ἄλλοις εὐεργεσίας παρεῖχου· καὶ ἐγὼ ἀπηγωνιάκειν ἐκείνης τῆς χάριτος ἀμνήμονα Θεμιστοκλέα, καὶ οὐδὲ ἐβουλόμην· οὐ γάρ σε ὧδε προσέβλεπον, ὥστε κἠμοῦ δι' ἐνθῆναι ἐλπίσαιμι. Ἀλλ' ὦ φίλτατε, ἔφην ἐγὼ, οὐδ' ἐμοὶ τοῦτο εὐ ἀτύχημα γέγονε, εἰ καὶ ἐπὶ τὸ σοῦ λαχεῖν ἀμοιβῆς ἀφῖγμαι, καὶ δυνατά μοι ταῦτ' ὠφελεῖν. εὖ δὲ [1] χαίρεταί μοι· καὶ μοι δ' τύχημα ἔστω, εἴ σοι δυνάμεως ὧδε ἔχει, ὥστε σῶσαι Θεμι-

[1] ἴσ. κἀν τῷ λαθεῖν τὸ σώζεσθαι
[2] διδοῖσι σοι

[1] ἴσ. σὺ δὲ χαίρεις τίμει

σο. accessisset, submissa voce ait. Turpiter est in te contumeliosa fortuna Themistocles, dum tuã in hoc vno salutem collocauit, si ignoreris, cum sis Themistocles; & euadere possis, si lateas. Ego verò te noui; & quod maximè vt exitiosum times, per hoc ego tibi salutem dabo. Is enim ego tibi sum, quem seruasti, quando mercator Artemisium delatus, propter hominem quendam Hestiensem priuatum inimicum, quasi Regis explorator ad mortem petebar. Tu verò, id quod res habebat, & fidem illis non habuisti; & præterea propter facinus, quod aggressi erant, puniuisti, nec vllo à me antea beneficio affectus, nec afficiendum te sperans. Dux enim eras Regi aduersarius, & beneficia in alios conferebas. & nulla mihi spes erat fore, vt referrem Themistocli gratiam; immo nec volebam. numquam enim te futurum ea fortuna arbitrabar, vt mea opera indigeres. Ad quem ego; Nec mecum, inquam, infeliciter nunc agitur, optime vir; quando & ad persoluendam à te mihi gratiam deueni, & hæc mihi prodesse possunt. Ego verò tibi salutem impartio; & prospera hæc mihi for-

fortuna sit, si tantum vales, vt
saltum præstes Themistocles.
Illico igitur nauis dominum ad
me perducit, nã socius illi erat;
& communicata re rogabat, vt
quamprimum Naxo solueret.
Ille verò indignabatur; & im-
petu quã potuit maximo egref-
sus rẽ delaturus erat ad Athe-
nienses. Hic ego nullis precli-
bus vsus, sed minis etiam addi-
bus, non ignarum rei, verum
pecunia corruptum ipsum eri-
pere me de Græcorũ manibus,
timorem inieci. Quare muta-
to consilio præmium operis pe-
rebat; & ego promiss: soluen-
resq. noctu nauigauimus Ephe
sum; Ibi Persas quosdam re-
peri Cariæ custodes iussu Ar-
tabazi considentes. Et Xerxi
quidem iam tuto poteram
aperire qui essem; & profite-
bar nomen; & venisse aiebam
magnas vtilitates allaturus
domui Regis. Illi & promis-
sionis verba perferebant ad
Artabazum, meq. ad Phrygas
ducebant; Artabazus enim e-
rat in Phrygia. Qui ex me
cum & cætera audisset, & meũ
de adeundo Rege consilium,
probauit, ac nulla interposita
mora misit. Equos etiam duos,
famulos mihi largi-

cim

κα δὲ ἄλλας Περσῶν συνέπεμψε, οἷς ἡ τε ὁδὸς & τὰ ἐπιτήδεια ἔμελεν, αὐτοῖς καμήλοις ἐχρῶντο. ὀρέων δὲ ὄρη μὲν ὀλίγα, κοίλην δὲ ἦλθον οὐ χ ὑψηλὴν, πεδία δὲ ἐθεασάμην τε καὶ ἄρδυσα γάλα καὶ οὐδαμῇ ἀνώμαλα. ᾠκεῖτο δὲ καὶ ἐργάζετο μάλις αὐτῶν τὰ πεδία. ἡ δὲ ἔρημος θηρία τε καὶ ζώων ἄλλων ἔβοσκε ἀγέλας. καὶ ποταμοὺς ἐπλεύσα πολλοὺς, καὶ ἔθνεσι παντοίοις ἐμίγην. ἤδη δὲ ἀπὸ τῶν συνόδων καὶ τῆς περσίδος φωνῆς ἀντιλαμβανόμην, καί με οὐκέτι ἡ ὁδὸς χαλεπῶς ἔσχε· ὑπὸ τοῦ ἔθους. Καὶ ἦ τε ὁδὸς ἡμῖν ἐτελέσθη, καὶ πρὸς βασιλέα ἀφικόμεθα ἤμεν. Ἐπεὶ δὲ ἐσημάνθη τοῖς αὐτοῦ ἄγγελοι, παρῆναι ἐπὶ θύρας αὐτοῦ Θεμιστοκλέα τὸν Ἀθηναῖον, ἄγομαί τε ἐγὼ ὑπ' αὐτοῦ, καὶ ἀχθεὶς ἔστην κήρυκος τοῦ θρόνου, ὅδε μετέστην, ὅδε κατέστη. καὶ πρὸς θεασάμενος ὅδε ἔλεγεν· ὦ ξένε Ἀθηναῖε, λόγος μοὶ ἦδη περὶ σοῦ πολὺς ἐν ἡμετέρῳ ἐφέρετο οἴκῳ· σύ τε εἶμα, καὶ Μήδων ἡ ἐν Σαλαμῖνι συμφορὰ πανὶ ἀνάσημα ἦτε. σὺ δ' ἄλλοις ἂν πρὸς ἡμᾶς, πῶς θρασὺς ἔχεις ὄψιν τε ἐμὴν ὀφθῆναι, καὶ φω-

cim Persis, quibus demandata erat cura itineris & commeatus; ij verò camelis vehebantur. in itinere montes vidi paucos, valles transiui nequaquam profundas. planitiem conspexi & prætergressus sum pulchram, & nusquam inæqualem. inhabitata & culta erant in ijs præstantissima quæque loca. Deserta solitudo feras aliorumq. animalium greges alebat. Flumina tranaui multa; cum gentibus quamplurimis sum congressus; iamq. ex congressionibus linguam quoque Persicam intelligebam; & iter me iam assuetum non vexabat. Denique confecimus iter; & quo tendebamus, ad Regem peruenimus. Vt verò nuntiatum illi est, ad fores eius adesse Themistoclem Athenienſem, ducor ad ipsum; & ante solium ductus ego quidem stabam, at ille sedit. Atque vbi me circumspectauit: O hospes, inquit, Athenienſis; multus de te sermo nostræ domi erat: tuq. vna cum Medorum clade ad Salamina in ore omnium versabamini. Age porro, dic nobis; Quomodo ausus es in conspectum venire meum;

καμήλοις
ὄρη μὲν ὀλίγα, κοίλην δὲ ἦλθον οὐ χ ὑψηλὴν, πεδία δὲ ἐθεασάμην τε καὶ ἄρδυσα γάλα καὶ οὐδαμῇ ἀνώμαλα. ᾠκεῖτο δὲ καὶ ἐργάζετο μάλις αὐτῶν τὰ πεδία
ἐπὶ τοῦ ἔθους
ἐγὼ μὲν ἑστάμην, ὁ δὲ καθίζεται
λίγυς

meum, & vocem audire? Tu ne ille Themistocles aduenisti, quem Medi aiunt extitisse causam, cur ego & Pater meus in Græcia non dominemur? Satius certè mihi foret Græcos habere, quàm te punire. Tu verò illius vice hoc nobis dedisti. Itaque laudabimus, & pœnas de te sumemus. Hæc quidem ille; mihi verò necessiras subiecit adhibendam fraudem, quæ pro re nata bona sit. illa igitur vtens dicebam. Supplicium fugiens ò Rex, sub tuam tutelam veni. Siquidem Græci pœnas à me repetebant pro beneficijs in patrem tuum collatis: quòd amico in vos animo significassem, vt classis properè in Salaminem adnauigaret, Græcis tunc inter se diffidentibus ac turbatis, fugamq. in Peloponnesum ornantibus; tempusq. offerentibus, quo facile opprimi possent. Et cum pontem in Hellesponto excindere vellent, dissuasimus. Ex quo sane tibi Medi ab Europa regressi sunt; ego verò propter hæc ad supplicium vocabar. sed fuga me præripui, vt te aliqua re iuuem, & me vlciscar. & hæc se facturum promittit vir-

Herodot. lib. 8. Plutarch. in Themist.

τῆς ἀκοῆσαι. Καὶ σὺ Θεμιστοκλῆς οὗτος ἐλήλυθας; ὃν Μῆδοι λέγουσι αἴτιον ἐμοὶ γενέσθαι καὶ πατρὶ ἐμῷ μὴ ἄρχειν Ἑλλήνων. ἀλλ' ἄμεινον μὲν ἐμοὶ ἦν Ἕλληνας ἔχειν, ἢ σὲ τιμωρεῖσθαι· σὺ δὲ τοῦτό γε αὖτ' ἐκείνου πεῖσαι ἡμῖν. ὥστε ἐπαινέσαντες πολλάσομαι· Ταῦτα μὲν αὐτὸς ἐκεῖνος ἐφράζετό μοι ὑπ' ἀνάγκης ἐπαινέσαι τὰ ἀπόρρητα, ἵν' χρήσιμός τις εἴη ἀγαθὰ ποιῶν· χρῶμαι τῷ αὐτῷ, καὶ λέγω· Κόλασιν ὁ βασιλεῦ φεύγοντες, δεῦρό σε βοηθὸν ἀφίγμεθα· πολάζῃ γὰρ ἔμελλον ὑμᾶς οἱ Ἕλληνες ἀντὶ τῆς εἰς πατέρα τὸν σὸν εὐεργεσίας· ὃν ὑμῖν φίλα ἐνθυμούμενοι τόν τε ἐν Σαλαμῖνα πλοῦν κατὰ τάχος ποιεῖσθαι παρῃνέσαμεν, διεστῶτες μὲν πρός τε καὶ ταραττόμενοι τὰ Ἑλλήνων, καὶ μέλλοντες ἐπὶ Πελοποννήσου φεύγειν· καὶ γεφύρας ζεύξειν ἐπιχειρήσοντας παρῃνέσαμεν, τό τε ζεῦγμα λύειν ἐνθύμιον ἐποιούμεθα. Καὶ σοὶ Μῆδοι μὲν δι' ἃ τοῦτο μάλιστα ἀπωσόμενοι ἐκ τῆς Εὐρώπης, ἐγὼ δὲ δι' ἃ ταῦτα ἐπὶ τιμωρίαν ἐκαλούμην. ἔφθην δὲ φυγὰς γενόμενος, ὡς ἂν σοί τι ὠφέλιμος, καὶ ἐμαυτῷ δίκην ἐπ-

ερομαι. Καὶ ταῦτα ποιοῦντι ἐπηγγέλλετο ἴσχυς, μεθ' ἃς ἐγὼ

πλείω κακὰ ἐργάσομαι τοὺς Ἕλληνας, ἢ ἐδόκουν μετ' ἐκείνων ἐργάσασθαι. ὁ δὲ ἔφην· Ἐπεὶ δὴ ἀποδώσεις ἡμῖν τὴν Ἑλλάδα, ἣν δοκῶ σε ἀφηρῆσθαι οἰόμενα, χαίρε τε, καὶ ἀδεὴς ἴσθι· καὶ σοὶ τοὺς λόγους πέρα τε καὶ ἔργῳ δώσομεν.

virtus, qua Græcos pluribus afficiam malis, quàm feciſſe cum illis ſum viſus. & ille: Quandoquidem reddes nobis Græciam, quæ vt opinamur, tua cauſa non eſt in noſtram ditionem redacta; bono ſis animo; & nihil boni tibi deerit; atque hæc tua verba efficiemus vt in actum erumpant:

Ἐκ τούτου ὦ Πολύγνωτε ἀνέζιβον ἐν τοῖς βασιλείοις τιμῆς τε τυγχάνων, καὶ αἰεὶ τὰ παρὰ Ἑλλήνων ἐξεταζόμενος. Καί μοι βασιλεὺς αὐτὸς, ἐπεὶ ἐγὼ τῇ Περσῶν αὐτὸν ἤδη φωνῇ πολλὰ ἡμφιβόμην, χρυσοῦν τε δωρεῖται ἀκινάκην, καὶ Περσικὴν ἐσθῆτα χρυσοῦ ὑφαντήν. ἐδωρεοῦντο δὲ αὐτίκα καὶ οἱ παρὰ αὐτοῦ, ἐπεὶ τάχιστα ἤξατο ἐκεῖνος. Καί μοι ἤδη Ἀρταβάζῳ ἧσσον ἐνόμιζε πιστεύειν, καὶ ἐπὶ θάλατταν κατέπεμπεν ἐπὶ τὰ ἐκείνου στρατήια. Καὶ οὐκ ἐδῆτας ἐν ἡμῖν οὐδὲ χρυσὸν, ἀλλὰ πόλις τε ἤδη καὶ πολλὴν χῶρ ἐχαρίζετο. ἀφελὼν γὰρ ἤδη τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας Μυοῦντα καὶ Λάμψακόν τε καὶ τὰ ἐπὶ Μαιάνδρῳ Μαγνησίαν ἐμοὶ δίδωσιν. Καὶ Λάμψακον ἠλευθέρωσα, καὶ πολλοῦ φόρου βαρυνομένην ἅπαντος ἀφῆκα. Μυοῦντα τὰ ἐς Μαγνησίαν καὶ αὐτὰ Μαγνησίαν κατῴκισμαι. ἀλλ' οὔτε

Poſt hæc Polygnote verſabar in regia, in honore habitus, deq. ſtatu Græcorum aſſiduè diſquirentibus reſpondens. Et ipſe me Rex, poſtquam cœpi Perſarum lingua plerumque illi reſponſa dare, aureo donauit acinace, & Perſica veſte auro contexta. Donarunt etiam mox exemplo Regis eius optimates. Iamq. non minus mihi quàm Artabazo fidem habendam arbitrabatur, & ad maritimam oram mittebat in eius præfecturam. Nec veſtes iam nobis, aut aurum, ſed vrbes & agri plurimum largiebatur. ſubtractasq. de ſuo regno Myunta, Lampſacum, & Magneſiam ad Mæandrum ſitam mihi dedit. & Lampſacum liberam feci, & graue quo premebatur, vectigal ſuſtuli. Myunta Magneſiæ, & Magneſiam ipſam ad ferendos mihi

Plutarch. in Themiſtocl. Diodor. lib. 11.

ἢ ἴσα καί μοι ἤδη Ἀρταβάζῳ οὐχ ἧσσον

τῆς

mihi prouentus habeo. sed neque ob conceſſam poteſtatem, neque ob fortunæ amplitudinem, vllam percipio voluptatem. eſſe enim mihi ſatis rerum copiæ video; quibus dum carebamus, exilij moleſtias ſentiebamus; at non omnes qui amici mihi eſtis, oblectat hæc affluentia. tanta verò in poteſtate conſtituti, cum Græci ſimus, fortaſſe contenti erimus. Verum ego hæc anguſtias & neceſſitatem duco, non proſperitatem. Nunc verò etiam maiori calamitate premimur. Nam Rex memoria tenet, & ad ſuſcipiendam in Græcos expeditionem excitat. & alter iam de hoc nuntius venit. & exercitui nos præficit duces; & Medos Themiſtocli ſubijciet. & ibo ego bellum Athenis illaturus, & pugnabo cum Nauarcho Athenienſium. Multa erunt alia, hoc nunquam erit.

τῆς ἐξουσίας, οὔτε τῶν χρημάτων μετὰ τινος τέρψεως ἀπολαύομεν. ἀλλὰ χρημάτων μὲν ἄλις ἔχω μοι, καὶ ὅσα ἱκανὰ τῇ φύσει μόνον ἡμῖν ἐστιν· τῆς δὲ νῦν παρούσης ἀφθονίας οὐδ' οἱ φίλοι ἅπαντες δύνανται. ἐξουσίαν δὲ τοιαύτην ἴσως δυνάμεθα ἕλλησιν ὄντες ἀγαπᾶν. ὅτι δ' ἔσπευδον ἐγὼ καὶ ἀνάγκῃ τὰ παρόντα μᾶλλον ἢ δυτυχίαν ἡγοῦμαι. Νῦν δὲ δὴ καὶ μᾶλλον ὑπὸ συμφορᾶς καταλαμβανόμεθα. μέμνηται γὰρ καὶ ἐγκρὶς τοῦ θεοῦ τοὺς ἕλληνας στρατείαν βασιλεύς· καὶ ταῦτα ὑπὸ δυτέρας ἤδη κεκόμισται ἀγγελίας. Καὶ ἡμᾶς ἄρα τοῦ στρατοῦ προβάλλεται ἡγεμόνας· καὶ Μήδους ὑποτάξει Θεμιστοκλεῖ. καὶ στρατεύσομαι ἐπ' Ἀθήνας ἐγὼ, καὶ τοῖς Ἀθηναίων ναυαρχήσαντι μαχοῦμαι. πολλὰ ἄλλα ἔσται, τοῦτο δὲ οὐδέποτε.

Argumentum XXI. Epiſtolæ.

Scripta videtur poſtrema hæc epiſtola è Perſide, cum iam fortunis eſſet auctus à Xerxe Themiſtocles. petit enim ad ſe mitti, quæ illi preciofiora remanſerant.

Themi-

Θεμιστοκλῆς Τημενίδαι χαίρειν.

Τὼν χρατήρων μοι τὼ ἀργυρέων τοὺς μεγίστους τέτταρας, καὶ τὼ δημοσίων τὼ χρυσῶν, ἐφ' οἷς ὑπογέγραπται τὰ Ἀσσύρια, τὰ παλαιὰ γράμματα· οὐχ ἃ Δαρεῖος ὁ πατὴρ Ξέρξου Πέρσαις ἔναγχος ἔγραψε· στρεπτάς τε σιδηρᾶς ἑκκαίδεκα, ὧν ἔδωκάς μοι τῷ φίλῳ Ἀδμήτου, τοὺς ἡμίσεις ἀπόπεμψον, μὴ βραδέως μόνον, μηδὲ ἀκριβῶς, μηδὲ ἐν Κεγχρεαῖς ἐνθήμους· ἀλλὰ τάχιστα ἀποστέλλας, καὶ κάλλιστα πισθοῦσας, καὶ πάντα. ὡς μᾶλλον ἢ Κεγχρέαθεν ἀναγομένῳ τοῖς κομίζουσι ὀπιβάσεως ἀκαφῆ. ἔρρωσο.

ΤΕΛΟΣ.

Themistocles Temenidæ S.

CRateres meos argenteos quatuor maximos; & acerras aureas, quibus inscriptæ sunt antiquæ Assyriorum litteræ; non eæ, quas Darius pater Xerxis recens intulit Persis: & ferreorum thoracum, quos ab Admeto acceptos mihi ostenderas; partem dimidiam ad me mitte; dum sero id non facias, aut nulla adhibita diligentia, aut Corintho deuehenda cures. sed quam celerrimè mittas, & optimè reposita concredas; atque in nauigium quouis è loco potius, quàm Cenchreis soluens, ea laturos imponas. Vale.

FINIS.

ERRATA.

pag.	8	lin. 8	*scribendum* τὸ ἐμόν τε ϑ
	12	4	cogitantes
	18	5	& molestè
7	18		*Epistola sexta reponenda est sue in loco ut sit ipsa nona, & nona sit sexta.*
	23	2	ne forte ipsi
	25	10	*a fi.* ἐχθρὸν ἄνω. *in marg.* ἴν. ἐχ. *sequitur textus;* πολλὰ δὲ ἐν ἀνθρώποις.
	34	17	videbatur studiosa
	38	14	*à fine,* κατηγορῶν
	44	13	*à fine, in marg.* φιβᾶδη
	45	21	τοῦτο μὲν ὅτι γε
	51		*lin. Argumenti epist.* 17. *à fine* 5. magnos honores
			ibid. initio epistolæ 17. Et si diu
	56	4	*à fi.* δυνίεν
	57	3	*à fi.* Lacedæmonius sit
	59	7	*in marg.* δὶ μὲν

Mic 20 0345

E R R A T A.